

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU

DATGANIAD O GYFRIFON

2009/2010

**S. K. F. GREENSLADE, JP. CPFA.IRRV
TRYSORYDD**

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

CYNNWYS

RHAGAIR ESBONIADOL AC ADOLYGIAD GWARIANT	2
<u>DATGANIAD O GYFRIFON</u>	
ARDYSTIAD O DDATGANIAD O GYFRIFON	5
DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU / TYSTYSGRIF Y TRYSORYDD	6
DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL	7
ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL	13
DATGANIAD O BOLISIÄU CYFRIFO	17
CYFRIF INCWM A GWARIANT	24
DATGANIAD SYMUDIAD AR Y BALANS YN Y GRONFA GYFFREDINOL	25
DATGANIAD CYFANSWM YR ENILLION A CHOLLEDION CYDNABYDDEDIG	27
MANTOLEN AR 31 MAWRTH 2010	28
DATGANIAD LLIF ARIAN	29
NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL	30
CYFRIF CRONFA BENSIWN YMLADDWYR TÂN	67

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

RHAGAIR ESBONIADOL AC ADOLYGIAD GWARIANT

Rhagair Esboniadol ac Adolygiad Gwariant - Mae'r tudalennau canlynol yn dangos y perfformiad ariannol ar gyfer y flwyddyn sy'n dechrau ar 1 Ebrill 2009 ac yn dod i ben ar 31 Mawrth 2010 ar gyfer Awdurdod Tân ac Achub De Cymru.

Mae cyfrifon yr Awdurdod ar gyfer 2009/2010 yn cynnwys y canlynol

Cyfrif Incwm a Gwariant - Mae hwn yn cofnodi'r incwm a'r gwariant ar gyfer y flwyddyn ar gyfer holl weithgareddau'r Awdurdod ac yn dangos sut y mae'r gwariant net ar bob gwasanaeth wedi cael ei gyllido gan ardollau ar awdurdodau a chronfeydd wrth gefn cyfansoddol.

Datganiad Symudiad ar y Balans yn y Gronfa Gyffredinol – Mae hwn yn dod â holl enillion a cholledion cydnabyddedig yr Awdurdod yn ystod y cyfnod cyfrifyddu at ei gilydd ac yn nodi'r rheiny sydd wedi'u cydnabod a heb eu cydnabod yn y Cyfrif Incwm a Gwariant.

Datganiad Cyfanswm yr Enillion a Cholledion Cydnabyddedig (STRGL) – Mae hyn yn cynnwys yr holl enillion a cholledion ac yn mesur y symudiad yn y fantolen o werth net yr Awdurdod.

Y Fantolen - Mae hon yn nodi sefyllfa ariannol yr Awdurdod fel y mae ar 31 Mawrth 2010.

Datganiad Llif Arian - Mae hwn yn crynhoi mewnlifiadau ac all-lifoedd arian sy'n codi o drafodion â thrydydd partiön at ddibenion refeniw a chyfalaf.

Cyfrif Cronfa Bensiwn Ymladdwyr Tân - Mae hwn yn dangos safle ariannol cyfrif cronfa pensiwn Ymladdwyr Tân, gan ddangos a ydyw'r Awdurdod mewn dyled, neu a oes arian yn ddyledus iddynt oddi wrth Lywodraeth Cynulliad Cymru, er mwyn mantoli'r cyfrif, ynghyd â manylion am ei asedau net.

Darperir datganiad o'r cyfrifoldebau ar gyfer y datganiad hwn o'n cyfrifon ar dudalen 6.

Mae aelodaeth Awdurdod Tân De Cymru yn dod o bob un o'r deg awdurdod cyfansoddol.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

RHAGAIR ESBONIADOL AC ADOLYGIAD GWARIANT

ADOLYGIAD GWARIANT

Mae'r Awdurdod yn gwario ar eitemau a ddefnyddir fel rheol cyn pen y flwyddyn, ac fe ariennir hyn gan y deg awdurdod lleol cyfansoddol yn ôl cyfran eu poblogaeth. Am y flwyddyn 2009/10, roedd y cyfrannau fel y ganlyn:

Awdurdod Unedol	£	Cyfran %
Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent	3,430,828	4.84%
Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	6,638,553	9.37%
Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili	8,517,576	12.02%
Cyngor Sir Caerdydd	15,914,679	22.48%
Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful	2,756,561	3.89%
Cyngor Sir Fynwy	4,372,818	6.17%
Cyngor Bwrdeistref Sirol Casnewydd	6,950,897	9.81%
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf	11,586,482	16.36%
Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen	4,516,596	6.38%
Cyngor Bro Morgannwg	6,147,727	8.68%
	70,832,717	100.00%

Gwariant Refeniw

Fe ddaeth gwariant net i'r flwyddyn i gyfanswm o £70.111 miliwn o'i gymharu â'r cyllid refeniw net o £70.832 miliwn. Cyflawnwyd y tanwariant o £721,718 gan dorri ar y gwariant lle bynnag yr oedd modd er mwyn lleihau'r pwysau disgwylidig yn 2009/10 yn deillio o effeithiau cyfrifoldebau newydd. Cafwyd y mwyafrif o'r arbedion o gyflogau, cyllidebau'n ymwneud â phensiwn ymladdwyr tân a thaliadau cyfalaf.

Gwariant Cyfalaf

Cyfanswm y gwariant cyfalaf yn y flwyddyn oedd £4.770 miliwn. Mae Cod y Prudential yn caniatáu i'r Awdurdod bennu ei derfynau benthyc ei hun ar yr amod bod y Swyddog Ariannol Cyfrifol yn barnu ei fod yn ddoeth, yn gynaliadwy ac yn fforddiadwy. Cymerwyd benthyciadau o £4.0 miliwn yn ystod y flwyddyn ar gyfer y rhaglen gyfalaf. Cafodd benthyciadau o £10m hefyd eu codi er mwyn ail-ariannu'r ddyled yn ymwneud â phencadlys newydd y gwasanaeth tân gan ddod â'r prif gyfanswm sy'n ddyledus ar 31 Mawrth 2010 i £30.761 miliwn. Mae'r holl fenthyciadau sy'n ddyledus gyda'r PWLB.

Targedwyd gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn tuag at adleoli Storffeydd a Gweithdai Cerbydau'r Awdurdod Tân ac Achub, adnewyddu Gorsafoedd Tân, offer cyfathrebu a chyfrifiadur, prynu cerbydau cymorth ac offer gweithredol rheng flaen. (Nodyn 6)

Rhwymedigaeth pensiwn

Yn 2009/10, ymddeolodd 29 aelod o staff iwnniform amser llawn. Mae cost net Cynllun Pensiwn yr Ymladdwyr Tân i'r gyllideb refeniw yn parhau i gynyddu, ac felly hefyd y rhwymedigaeth yn nhermau ymrwymadau pensiwn yn y dyfodol. Y rhwymedigaeth a aseswyd yn actiwaraidd ar 31 Mawrth 2010 oedd £596.83 miliwn ar gyfer cynllun pensiwn yr Ymladdwyr Tân ac £24.16 miliwn ar gyfer cynllun pensiwn y Llywodraeth Leol. O dan Safon Adroddiadau Ariannol 17 (Budd-daliadau Ymddeol) mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddarparu manylion yr asedion a'r rhwymedigaethau ar gyfer pensiynau sy'n daladwy yn y dyfodol i weithwyr, cyn-weithwyr a gweithwyr cyfredol. Nodir hyn yn fanylach yn y datgeliadau i'r cyfrifon. Cyhoeddwyd yn y Gyllideb ddydd Mawrth 22 Mehefin 2010 y

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

RHAGAIR ESBONIADOL AC ADOLYGIAD GWARIANT

bydd y Llywodraeth yn mabwysiadu Mynegai Prisiau Defnyddwyr (MPD) ar gyfer mynegeio pensiynau gwasanaeth cyhoeddus o fis Ebrill 2011. Bydd hyn yn cael effaith ar weithrediad y cynlluniau pensiwn y mae Awdurdod Tân ac Achub De Cymru yn ei ddarparu i weithwyr.

Newidiadau arwyddocaol

Dyma'r newidiadau a gyflwynwyd gan y Datganiad o'r Arfer a Argymhellir (SORP) 2009 sy'n gymwys i Ddatganiad o Gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub De Cymru;

- Nid yw'r gofynion cyfrifyddu ar gyfer contractau Mentrau Cyllid Preifat (MCP) bellach wedi'u selio ar safon cyfrifyddu y DU FRS 5 ond yn hytrach ar Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) IFRIC 12 Trefniadau Consesiwn Gwasanaeth. Mae eiddo'r MCP a oedd yn cael ei drin yn flaenorol fel 'difantolen' bellach wedi'i gydnabod ar fantolen yr Awdurdod ynghyd â rhwymedigaeth ar gyfer y cyllid a ddarperir gan weithredydd y MCP ar gyfer 2009/10 o ganlyniad.
- Mae digwyddiadau wedi dyddiad y fantolen i'w hadlewyrchu yn y datganiad o gyfrifon yn unol â darpariaethau cyffredinol SORP a GAAP y DU.
- Dileu nodiadau datgeliadau mewn perthynas ag Adran 137 gwariant a gwariant ar gyhoeddusrwydd.
- Gwybodaeth ychwanegol o ran tâl swyddogion wedi'i datgelu yn unol â gofynion SORP

Cyfrifyddu wrth Gefn

Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, mae'r Datganiad o Gyfrifon yn dangos cronfeydd ariannol yn cael eu dwyn ymlaen i 2010/11. Mae hyn yn gyson â'r driniaeth cyfrifyddu yn y blynyddoedd blaenorol, gyda chynhaliadaeth a defnydd cronfeydd yn ffurfio conglfaen o sefydlogrwydd ariannol corfforaethol a chynllunio gwasanaeth gweithredol yn y tymor byr a chanol.

Ar ddiwedd archwiliad 2007/08, cwestiynwyd y grym i ddal cronfeydd gan Swyddfa Archwilio Cymru, a oedd wedi cael barn gyfreithiol yn nodi nad oedd gan yr Awdurdodau Tân Cyfunol y pŵer i ddal cronfeydd.

Felly, byddai unrhyw gronfeydd o'r fath yn anghyfreithlon yn seiliedig ar y farn hon. Er mwyn sicrhau fod ansicrwydd ynghylch pŵer Awdurdodau Tân ac Achub Cyfunol i ddal cronfeydd yn cael ei ddileu, cytunodd Llywodraeth Cynulliad Cymru i ymgynghori ar ddiwygiadau i'r Gorchymyn Cyfuniad. Trwy Benderfyniad Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru cytunodd pob Awdurdod Unedol Cymreig y byddai o fudd i Awdurdodau Tân ac Achub allu dal cronfeydd. Mae Cynulliad Cymru bellach wedi cynnig eglurder yn hyn o beth mewn diwygiad i'r Gorchymyn Cyfuniad. Mae hyn yn gwneud yn eglur bwerau Awdurdodau Tân ac Achub Cyfunol Cymru o ran dal cronfeydd a ddaeth i rym ar 1 Rhagfyr 2009.

Tra bo'r safle bellach yn eglur, barn Swyddfa Archwilio Cymru yw nad oedd y pŵer i ddal cronfeydd yn ei le ar 1 Ebrill 2009. Oherwydd hyn, mae'r Archwilydd Allanol yn ei ystyried yn angenrheidiol i roi cymhwyster i'r cyfrifon ar gyfer 2009/2010 mewn perthynas â'r cyfrifyddu yn y cyfnod cymharol.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

ARDYSTIAD O DDATGANIAD O GYFRIFON

Ardystiad o Ddatganiad o Gyfrifon

Fel Cadeirydd cyfarfod yr Awdurdod Tân ac Achub ar 27 Medi 2010, rwy'n cydnabod i'r pwyllgor hwn dderbyn Datganiad o Gyfrifon 2009/2010, yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwiliadau (Cymru) 2005 Rheoliad 9 (3) (b), ac rwy'n cadarnhau i'r Datganiad o Gyfrifon gael ei gymeradwyo gan y Trysorydd yn rhinwedd ei swydd fel y Swyddog Ariannol Cyfrifol ar 30 Mehefin 2010 yn unol â'r Rheoliadau a grybwyllir uchod.

Llofnod _____

Dyddiad: 27 Medi 2010

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU

Cyfrifoldebau'r Awdurdod

Mae'n ofynnol i'r awdurdod:

- ◆ wneud trefniadau ar gyfer gweinyddiaeth gywir o'i faterion ariannol a
- ◆ sicrhau bod gan un o'i swyddogion gyfrifoldeb am weinyddu'r materion hyn. Yn yr awdurdod hwn, y swyddog hwnnw yw'r Trysorydd,
- ◆ rheoli ei faterion i sicrhau defnydd darbodus, effeithiol ac effeithlon ar ei adnoddau ac er mwyn diogelu ei asedau.
- ◆ cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon

Cyfrifoldebau'r Trysorydd

Mae'r Trysorydd yn gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod, gan gynnwys y Cyfrifon Cronfeydd Pensiwn, y mae'n rhaid iddo, yn unol â Chod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol ym Mhrydain Fawr ('y Cod'), gyflwyno mewn modd teg sefyllfa ariannol yr awdurdod ar y dyddiad cyfrifyddu a'i incwm a gwariant ar gyfer y flwyddyn (a ddaeth i ben 31 Mawrth 2010).

Wrth baratoi'r datganiad cyfrifon hwn, mae'r Trysorydd wedi:

- ◆ dethol polisïau cyfrifyddu addas ac yna eu cymhwyso'n gyson;
- ◆ gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol ac yn ddoeth;
- ◆ cydymffurfio â'r Cod Ymarfer.

Yn ogystal, mae'r Trysorydd wedi:

- ◆ cadw cofnodion cyfrifyddu cywir a oedd yn gyfredol;
- ◆ cymryd camau rhesymol er mwyn atal a chanfod twyll ac afreoleidd-dra eraill

TYSTYSGRIF Y TRYSORYDD

Tystiaf fod y cyfrifon a nodir ar dudalennau 17 i 67 yn ddatganiad teg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2010 a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn sydd newydd ddod i ben.

Llofnod: _____

Dyddiad: 27 Medi 2010

Trysorydd

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Cwmpas Cyfrifoldeb

Mae Awdurdod Tân ac Achub De Cymru (yr Awdurdod) yn gyfrifol am sicrhau ei fod yn cynnal ei fusnes yn unol â'r gyfraith a'r safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu, ac y cyfrifir yn briodol amdano, a'i ddefnyddio'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol. Mae gan yr awdurdod ddyletswydd hefyd o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 1999 i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus yn y modd y cyflawna ei swyddogaethau, gan roi ystyriaeth i gyfuniad o ddarbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd.

Wrth gyflawni'r cyfrifoldeb cyffredinol hwn, mae Awdurdod Tân ac Achub De Cymru yn gyfrifol hefyd am sicrhau bod system gadarn o reolaeth fewnol sy'n hwyluso cyflawni swyddogaethau'r Awdurdod yn effeithiol, ac sy'n cynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risg.

Mae'r Awdurdod wedi cymeradwyo ac wedi mabwysiadu cod llywodraethu corfforaethol, sy'n gyson ag egwyddorion Fframwaith CIPFA/SOLACE, *Darparu Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol*.

Mae'r datganiad hwn yn esbonio sut mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio â'r cod a hefyd wedi bodloni gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio Cymru 2005 fel y'i diwygiwyd mewn perthynas â chyhoeddi'r datganiad ar reolaeth fewnol.

Diben y Fframwaith Llywodraethu

Mae'r fframwaith llywodraethu yn cynnwys y systemau a'r prosesau, a'r diwylliant a'r gwerthoedd, y mae'r Awdurdod yn cael ei arwain a'i reoli ganddynt, a'r gweithgareddau y mae'n atebol drwyddynt i'r gymuned, yn ymgysylltu â'r gymuned, ac yn arwain y gymuned. Mae'n galluogi'r awdurdod i fonitro cyflawniad ei amcanion strategol ac i ystyried a yw'r amcanion hynny wedi arwain at ddarparu gwasanaethau priodol, cost effeithiol.

Mae'r system rheolaeth fewnol yn rhan sylweddol o'r fframwaith ac mae wedi'i chynllunio i reoli risg i lefel rhesymol. Ni all ddileu pob risg o fethu â chyflawni polisiau, nodau ac amcanion; dim ond sicrwydd rhesymol ac nid sicrwydd pendant o effeithiolrwydd y gall ei ddarparu felly. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus a gynllunnir i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisiau, nodau ac amcanion Awdurdod Tân ac Achub De Cymru, i werthuso pa mor debygol ydyw y bydd y risgiau hynny'n codi a'r effaith pe baent yn codi, a'u rheoli mewn modd effeithlon, effeithiol a darbodus.

Y Fframwaith Llywodraethu

Mae'r Fframwaith Llywodraethu yn disgrifio elfennau allweddol y systemau a'r prosesau sy'n ffurfio trefniadau llywodraethu'r Awdurdod yn unol â chwe egwyddor Llywodraethu Corfforaethol sydd wedi'u cynnwys yn ein Cod ac sy'n cynnwys:-

- Canolbwyntio ar bwrpas yr Awdurdod a'r canlyniadau ar gyfer y gymuned a chreu gweledigaeth ar gyfer De Cymru a'i rhoi ar waith.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

- Aelodau a swyddogion yn cydweithio i gyflawni pwrpas cyffredin gyda swyddogaethau a rolau wedi'u diffinio'n eglur
- Hyrwyddo gwerthoedd yr awdurdod ac arddangos gwerthoedd llywodraethu da drwy gynnal safonau uchel o ran ymddygiad
- Gwneud penderfyniadau gwybodus a thryloyw sy'n destun craffu effeithiol a rheoli risg
- Datblygu gallu a medr aelodau a swyddogion i fod yn effeithiol
- Ymgysylltu â'r bobl leol a rhanddeiliaid eraill i sicrhau rhwymedigaethau cyhoeddus cadarn

Adolygiad o Effeithiolrwydd

Mae gan yr Awdurdod gyfrifoldeb dros gynnal, o leiaf unwaith y flwyddyn, adolygiad o effeithiolrwydd ei fframwaith llywodraethu gan gynnwys y system rheolaeth fewnol. Mae'r adolygiad o effeithiolrwydd yn cael ei hysbysu gan waith y tîm arwain gweithredol o fewn yr awdurdod sydd â chyfrifoldeb dros ddatblygiad a chynhaliadaeth yr amgylchedd llywodraethu, Adroddiad Blynyddol yr Archwilwyr Mewnol, a hefyd sylwadau a wneir gan archwilwyr allanol ac aseswyr sy'n gymheiriaid.

Mae datganiad sicrwydd wedi'i drafod ac wedi'i gymeradwyo gan y Tîm Arweinwyr Gweithredol ynghylch effeithiolrwydd y trefniadau llywodraethu y mae'n gyfrifol amdanynt, gan gynnwys y system o reolaeth fewnol.

Fel darparwr Gwasanaethau Archwilio Mewnol Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru, mae RSM Tenon yn rhoi barn i'r Awdurdod, drwy ei Bwyllgor Archwiliad Ariannol a Rheoli Perfformiad, am ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd trefniadau Llywodraethu, Rheoli Risg a Rheolaeth y sefydliad.

Mae'r pwyllgor Archwiliad Ariannol a Rheoli perfformiad yn derbyn adroddiadau rheolaidd oddi wrth yr archwilwyr mewnol am eu cynnydd yn erbyn y Cynllun Archwilio Blynyddol sy'n rhoi manylion am y lefelau sicrwydd y gellir eu gosod yn erbyn yr amrywiol systemau a phrosesau sydd yn eu lle. Maent hefyd yn derbyn Asesiad Blynyddol ar ddiwedd y flwyddyn.

Tra bo'r Uwch Dîm Rheoli yn adolygu'r Gofrestr Risg Corfforaethol yn ffurfiol bob tri mis ac yn cefnogi cynnwys risgiau newydd neu risgiau sy'n ymddangos mae'r Pwyllgor Archwiliad Ariannol a Rheoli Perfformiad yn derbyn Adroddiad Blynyddol yn amlygu'r risg corfforaethol a'r camau gweithredu sydd wedi'u cynllunio i liniaru'r risg.

Wrth gynnal ac adolygu effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Awdurdod mae'r canlynol wedi'i ystyried:-

- Mae'r Awdurdod yn gweithredu strwythur pwyllgor sy'n delio â'r meysydd allweddol sydd wedi'u halinio i'w amcanion strategol, gyda'r Cylch Gorchwyl canlynol wedi cytuno arno:-

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

- **Yr Awdurdod Tân** - Mae'r Awdurdod Tân yn gyfrifol am sicrhau fod Gwasanaeth Tân ac Achub yn Ne Cymru:-
  - yn effeithiol
  - yn effeithlon
  - yn atebol i'r cyhoedd

Mae'r aelodaeth yn cynnwys 10 Aelod o'r Awdurdodau Unedol sydd yn Ardal y Gwasanaeth Tân ac Achub yn unol â Gorchymyn Gwasanaeth Tân De Cymru (Cynllun Cyfuno) 1995.

- **Pwyllgor Archwiliad Ariannol a Rheoli Perfformiad** - Mae'r pwyllgor yn gyfrifol am gynllunio a rheoli adnoddau ariannol yr Awdurdod, gan gynnwys awdurdodi gwariant, hawliau trosglwyddo arian o gronfeydd a rhoddion o offer neu eiddo arall o fewn cylch gwaith Rheoliadau Ariannol yr Awdurdod. Mae'n goruchwyllo'r broses reportio ariannol ac yn rhoi archwiliad mewnol o berfformiad ariannol, gan gynnwys faint y mae'n effeithio ar wneud yr Awdurdod yn agored i risg a gwanhau'r amgylchedd rheolaeth. Mae'r pwyllgor hefyd yn rhoi sicrwydd am ddigonolrwydd y fframwaith rheoli risg a'r amgylchedd rheoli cysylltiedig.
- **Pwyllgor Safonau** – Hyrwyddo a chynnal safonau uchel o ymddygiad gan holl Aelodau ac Aelodau cyfetholedig a swyddogion yr Awdurdod.
- **Pwyllgor AD a Chydraddoldeb** - Monitro cydbwysedd bywyd a gwaith staff, amodau gweithio a lles, monitro absenoldeb a monitro gweithrediad fframweithiau Adnoddau Dynol, Cydraddoldeb a Datblygu Staff, polisïau a gweithdrefnau, ac yn gweithredu fel Pwyllgor Apeliadau yn dilyn gwrandawiadau o dan weithdrefnau disgyblaeth, cwyno neu unrhyw weithdrefn arall (gan gynnwys gallu), derbyn ac ystyried adroddiadau o Swyddogion Adnoddau Dynol a Chydraddoldeb y Gwasanaeth a phennu ymatebion lle bo'n addas.
- **Gweithgor Rheoli Asedau** - Adolygu, monitro a herio lle bo angen reolaeth asedau'r Awdurdod. Yn enwedig bydd yn talu sylw at:- gofynion statudol yr Awdurdod i ddarparu gwasanaeth i gyhoedd De Cymru, y berthynas rhwng ein hasedau a dogfennau corfforaethol allweddol yr Awdurdod, cynnal adolygiadau penodol o berfformiad yr Awdurdod
- Wrth reoli ei asedau, ystyried a herio systemau a thargedau adolygu perfformiad, ystyried agweddau ar Ddatblygiad Cynaliadwy a sut mae'n effeithio ar waith y Gwasanaeth.
  - Mae'r Arweinwyr Gweithredol a'r Uwch Dimau Rheoli yn gyfrifol am bennu polisi, monitro perfformiad a datblygu cynlluniau gwasanaeth yn unol ag amcanion strategol cyffredinol yr Awdurdod. Mae'r fethodoleg cynllunio'n parhau i ddatblygu cyswllt rhwng cynllunio gweithredol a chynllunio ariannol ac yn canfod

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

cyswllt mwy eglur rhwng cynlluniau adrannol, amcanion gwasanaeth, gofynion ariannol a rheoli risg.

- Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu set gynhwysfawr o werthoedd sy'n amlinellu beth yr ydym yn ei ddisgwyl oddi wrth ein gweithwyr a beth gall y cyhoedd ei ddisgwyl gennym ni.
- Mae'r Awdurdod wedi parhau i ddatblygu ei drefniadau rheoli risg, ac mae risgiau'n cael eu hadolygu'n rheolaidd gan yr Uwch Dîm Rheoli.
- Mae system Datblygu ac Adolygu Perfformiad wedi'i chyflwyno ar gyfer yr holl staff, ac wedi'i gynnwys yn hyn mae dadansoddiad o anghenion hyfforddiant.
- Mae'r Awdurdod anfon allan ar gyfer gwasanaeth archwilio mewnol i gwmni o'r sector preifat, sy'n cydymffurfio â Chod Ymarfer Archwilio Mewnol CIPFA. Mae'r gwasanaeth wedi'i gynllunio i roi sicrwydd fod yr Awdurdod yn cynnal systemau rheolaeth fewnol digonol ac i wneud argymhellion ar ffyrdd i ehangu'r rhain lle bo angen, ac felly mae angen i archwilwyr nodi os yw system rheolaeth yn "ddigonol" neu'n "annigonol".

Yn ystod 2009/10 cwblhaodd archwilwyr mewnol 79 diwrnod o adolygu, gan gynnal 16 archwiliad. O'r rhain, roedd 6 yn darparu sicrwydd sylweddol, 4 yn darparu sicrwydd digonol a 2 yn darparu sicrwydd cyfyngedig. Yn ychwanegol, cafodd tri adolygiad dilynol eu cynnal dan ddangos fod cynnydd yn cael ei wneud tuag at weithredu'r holl argymhellion. Cafodd un adolygiad cynghorol hefyd ei gymryd na roddodd lefel sicrwydd. Mae canlyniadau'r archwiliadau hyn wedi'u reportio i'r pwyllgor Archwiliad Ariannol a Rheoli Perfformiad yn rheolaidd, gan roi cyfle i Aelodau ddod i ddeall cydymffurfiaeth yr Awdurdod â rheolau allweddol a thrafod meysydd o bryder gyda swyddogion ac archwilwyr.

Mae KPMG, ar ran Swyddfa Archwilio Cymru, wedi parhau i ddarparu gwasanaeth archwilio allanol i'r Awdurdod, ac felly mae effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol hefyd yn sail i'w gwaith.

Bob blwyddyn, mae'r Awdurdod yn derbyn adroddiad oddi wrth ei archwilwyr allanol sy'n nodi negeseuon allweddol sy'n codi o'r gwaith archwilio y maent wedi'i gwblhau dros y flwyddyn ddiwethaf. Derbyniodd y Pwyllgor Archwiliad Ariannol a Rheoli Perfformiad yr adroddiad diwethaf ar 16 Tachwedd 2009.

Daeth y canfyddiadau pennaf o'r adroddiad i'r casgliad fod yr Awdurdod Tân ac Achub yn cydymffurfio â'i ofynion o ran reportio gwelliannau ariannol a pherfformiad, ac yn arbennig:-

- Mae'r Awdurdod wedi sicrhau fod trefniadau priodol yn eu lle ar gyfer gweinyddu a reportio ar faterion ariannol ac i sicrhau gwerth am arian wrth ddefnyddio ei adnoddau yn ystod 2008/09.

**AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU –
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010**

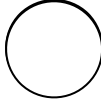
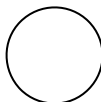

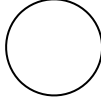
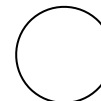

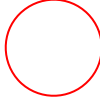

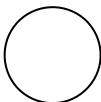
DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

- Oni bai am y farn archwilio cymwysedig yn codi o anghytundeb ar y driniaeth gyfrifyddu yn gysylltiedig â chario cronfeydd, cafodd y datganiad o gyfrifon 2008/09 eu paratoi yn unol â'r gofynion statudol ac mae'n cyflwyno sefyllfa ariannol a thrafodion ariannol yr Awdurdod Tân ac Achub yn deg.
- Cafodd y ddeddfwriaeth oedd yn cefnogi'r farn gymwysedig ei diwygio ym mis Rhagfyr 2009, ac mae'n cefnogi'r camau gweithredu mae'r Awdurdod wedi'u cymryd. Fodd bynnag, nid yw'r ddeddfwriaeth yn ôl-weithredol ac felly nid oedd yn ei lle ar gyfer y flwyddyn ariannol gyfan.
- Ni wnaeth archwiliad o systemau ariannol sylweddol yr Awdurdod ganfod unrhyw wendidau sylfaenol o ran rheolaeth fewnol ond cafodd meysydd eu nodi lle'r oedd angen gwelliant parhaus.
- Mae gan yr Awdurdod drefniadau priodol yn eu lle i sicrhau darbodusrwydd, effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd wrth ddefnyddio ei adnoddau yn ystod 2008/09.
- Mae Cynllun Gwella 2009/10 yr Awdurdod yn bodloni'r gofynion statudol ac mae'n rhoi golwg gytbwys ar ei berfformiad yn 2008/09.
- Mae awdurdod wedi gwneud cynnydd o ran delio ag amrywiaeth o risgiau er bod angen mynd i'r afael yn awr â'r meysydd blaenoriaeth a nodwyd yn y Cyd Asesiad Risg eleni.
- Mae'r adolygiad o'r gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod Tân ac Achub yn dangos ei fod wedi gweithredu ar argymhellion archwiliadau blaenorol a'i fod wedi ymrwymo i wneud gwelliannau pellach.

**AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU –
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010**

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Ar gyfer y 12 mis sy'n dod i ben ar 31 Mawrth 2010, yn seiliedig ar y gwaith a gwblhawyd, dyma farn RSM Tenon ynghylch digonolrwydd ac effeithiolrwydd trefniadau Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru ar gyfer Llywodraethu, Rheoli Risg a Rheolaeth:-

	Coch	Melyn	Gwyrdd
LLYWODRAETHU			
RHEOLI RISG			
RHEOLAETH			

Daethpwyd i'r canlyniadau hyn am fod dau faes (Adfer Trychineb TG ac Iechyd a Diogelwch) wedi rhoi sicrwydd cyfyngedig, gydag un argymhelliad sylfaenol ar gyfer Adfer Trychineb TG. Mae rheolwyr wedi cytuno i roi'r argymhellion sy'n gysylltiedig â'r ddau adroddiad hyn ar waith. Mae hyn wedi arwain at farn Melyn ar gyfer Rheolaeth, tra bo barn Gwyrdd wedi'i rhoi ar gyfer Llywodraethu a Rheoli Risg sy'n dangos fod systemau cadarn yn eu lle ar gyfer y ddwy agwedd hyn o'r Awdurdod.

Cadeirydd _____

Prif Swyddog Tân _____

Trysorydd _____

Dyddiad _____

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL

Adroddiad yr archwilydd annibynnol i aelodau Awdurdod Tân ac Achub de Cymru

Rwyf wedi archwilio datganiad cyfrifon a nodiadau cysylltiedig Awdurdod Tân ac Achub De Cymru a'r Gronfa Pensiwn Ymladdwyr Tân am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2010 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004. Mae datganiadau cyfrifon Awdurdod Tân ac Achub De Cymru yn cynnwys y Cyfrif Incwm a Gwariant, Datganiad Symudiad ar y Balans yn y Gronfa Gyffredinol, Datganiad Cyfanswm Enillion a Cholledion Cydnabyddedig, Mantolen, y Datganiad Llif Arian a'r nodiadau cysylltiedig. Mae datganiadau cyfrifyddu Cynllun Pensiwn Ymladdwyr Tân yn cynnwys y Datganiad ynghylch Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net. Mae'r datganiadau cyfrifyddu wedi'u paratoi o dan y polisïau cyfrifyddu a bennir yn y Datganiad o Bolisïau Cyfrifyddu.

Gwneir yr adroddiad hwn i Awdurdod Tân ac Achub De Cymru yn unig yn unol â Rhan 2 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 ac nid at unrhyw ddiben arall, fel y nodir yn y *Datganiad o Gyfrifoldebau* a baratowyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Priod gyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol a'r archwilydd annibynnol

Mae gyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol o ran paratoi'r Datganiad o Gyfrifon, gan gynnwys cyfrifon y gronfa bensiwn, yn unol â gofynion cyfreithiol a rheoleiddio perthnasol a'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig 2009 wedi'u nodi yn Natganiad Cyfrifoldebau'r Datganiad o Gyfrifon.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig yn unol â gofynion cyfreithiol a rheoleiddio perthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (y DU ac Iwerddon).

Mae cynhaliath a chywirdeb gwefan Awdurdod Tân ac Achub De Cymru yn gyfrifoldeb i'r corff llywodraeth leol; nid yw'r gwaith sy'n cael ei gwblhau gan yr archwilydd yn cynnwys ystyried y materion hyn ac, yn unol â hynny, nid yw'r archwilydd yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiad o gyfrifon ers iddo gael ei gyflwyno yn y lle cyntaf ar y wefan.

Rwy'n adrodd ar fy marn i chi, gan ddweud a yw'r datganiad o gyfrifon a nodiadau cysylltiedig yn cyflwyno'n deg, yn unol â gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol perthnasol a'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar Gyfrifo Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig 2009:

- sefyllfa ariannol y corff llywodraeth leol a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn; a
- thrafodion ariannol y gronfa bensiwn yn ystod y flwyddyn a swm a rheolaeth asedau a rhwymedigaethau'r gronfa, ac eithrio'r rhwymedigaethau i dalu pensiynau a buddion ar ôl diwedd blwyddyn y cynllun.

Adolygaf a yw'r Datganiad Llywodraethu yn adlewyrchu cydymffurfio â gofynion 'Darparu Llywodraethu Da o fewn Llywodraeth Leol: Fframwaith a gyhoeddwyd gan CIPFA/SOLACE ym mis Mehefin 2007. Nodaf os nad yw'n cydymffurfio ag arferion cywir a nodwyd gan CIPFA/SOLACE neu os yw'r datganiad yn gamarweiniol neu'n anghyson â gwybodaeth arall yr wyf yn ymwybodol ohoni o'r archwiliad. Nid oes gofyn imi ystyried, ac nid wyf wedi ystyried, a yw'r Datganiad ar Lywodraethu yn cwmpasu'r holl risgiau a'r rheolaethau. Nid oes gofyn i mi ychwaith i lunio barn ar effeithiolrwydd gweithdrefnau rheolaeth gorfforaethol yr awdurdod lleol neu ei weithdrefnau risg a rheoli.

**AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU –
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010**

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL

Darllenaf wybodaeth arall sy'n cael ei chyhoeddi gyda'r datganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig ac ystyriaf a yw'n gyson â'r datganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig archwiliedig. Mae'r wybodaeth arall hon yn cynnwys y Rhagair Esboniadol. Ystyriaf y goblygiadau i'm hadroddiad os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau amlwg neu anghysonderau materol gyda'r datganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig. Nid yw fy nghyfrifoldebau'n ymestyn i unrhyw wybodaeth arall.

SAIL BARN YR ARCHWILIAD

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a'r Cod Ymarfer Archwilio a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru, a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (y DU ac Iwerddon) a gyhoeddwyd gan y Bwrdd Arferion Archwilio. Mae archwiliad yn cynnwys archwilio, ar sail prawf, dystiolaeth sy'n berthnasol i'r symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol a nodiadau cysylltiedig. Mae hefyd yn cynnwys asesiad o'r amcangyfrifon arwyddocaol a'r barnau a wnaed gan y corff llywodraeth leol wrth baratoi'r datganiadau ariannol ac a yw'r polisïau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau'r corff llywodraeth leol a'r gronfa benswn, yn cael eu defnyddio'n gyson a'u datgelu'n ddigonol.

Cynlluniais a chynhaliais fy archwiliad i gael yr holl wybodaeth a'r esboniadau yr oeddwn yn eu hystyried yn angenrheidiol er mwyn cael digon o dystiolaeth i roi sicrwydd rhesymol bod y datganiadau cyfrifyddu yn rhydd rhag cam-ddatgan materol, boed wedi ei achosi drwy dwyll neu afreoleidd-dra neu gamgymeriad arall. Wrth lunio fy marn euthum ati hefyd i werthuso pa mor ddigonol oedd yr wybodaeth a gyflwynwyd yn y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Barn gymwysedig ar ddatganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig Awdurdod Tân De Cymru yn codi o anghytundeb ynglŷn â thriniaeth cyfrifyddu

Mae'r fantolen ddyddiedig 31 Mawrth 2009 yn cynnwys cyfanswm o £5,445,000 sydd wedi'i ddosbarthu fel balansau Cronfa Gyffredinol (£1,995,000) a Chronfeydd a Glustnodwyd (£3,450,000). Yn ystod 2008/2009 defnyddiwyd £3,146,000 o'r balansau wrth gefn a ddygwyd ymlaen i dalu am wariant a gododd yn ystod y flwyddyn honno.

Daeth barn gyfreithiol a roddwyd i Swyddfa Archwilio Cymru yn 2008 i'r casgliad nad yw'r fframwaith statudol y mae Awdurdodau Tân yng Nghymru yn gweithredu oddi tano yn darparu ar gyfer dal cronfeydd sydd wedi cael eu cronni drwy gadw cyfraniadau a wnaed gan ei awdurdodau cyfansoddol sy'n fwy na'r gyfran briodol o dreuliau net yr Awdurdod Tân ar gyfer pob blwyddyn ariannol. Mae'r fframwaith statudol wedi'i ddiwygio gan ddod i rym o 1 Rhagfyr 2009, sy'n golygu gall Awdurdodau Tân yng Nghymru ddal cronfeydd sydd wedi cronni.

Nid oedd y diwygiad hwn yn ôl-weithredol. O ganlyniad, yn fy marn i, mae'r cyfrifon yn cynnwys nifer o drafodion a balansau nad ydynt yn adlewyrchu'n gywir y fframweithiau statudol oedd yn gymwys i'r Awdurdod Tân yn 2008/09 a 2009/10. Felly, mae angen gwneud yr addasiadau canlynol i'r datganiadau ariannol craidd:

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL

Mantolen:

- Ar 31 Mawrth 2009 dylai balans y gronfa gyffredinol gael ei ostwng gan swm o £5,141,000 i ddebyd o £3,146,000; dylai cronfeydd wedi'u clustnodi cael eu gostwng gan swm o £3,450,000 i ddebyd o £425,625,000; a dylai credydwy'r gael ei gynyddu gan swm o £8,591,000 i £12,154,000.

Datganiad o Symudiad i Falans y Gronfa Gyffredinol

- Yn 2008/2009 dylai'r cyfanswm ychwanegol net sydd ei angen yn ôl arferion statudol ac anstatudol fod yn -£23,588,000; dylai'r gostyngiad ym malans y gronfa gyffredinol fod yn £3,146,000; dylai balans y gronfa gyffredinol sydd wedi'i ddwyn ymlaen fod ar ddim; a dylai balans y gronfa gyffredinol sydd wedi'i ddwyn ymlaen fod yn -£3,146,000
- Yn 2009/2010 dylai'r diffyg ariannol ar gyfer y flwyddyn yn y cyfrif incwm a gwariant fod yn £21,116,000, dylai'r cyfanswm ychwanegol net sydd ei angen yn ôl arferion statudol ac anstatudol fod yn -£26,620,000; dylai'r cynnydd ym malans y gronfa gyffredinol fod yn £5,504,000; a dylai balans y gronfa gyffredinol sydd wedi'i ddwyn ymlaen fod yn -£3,146,000.

Cyfrif Incwm a Gwariant

Yn y flwyddyn sy'n gorffen 31 Mawrth 2010 dylai'r incwm o'r awdurdodau cyfansoddol gynyddu gan swm o £8,591,000 i £79,424,000 a dylai Diffyg y Gronfa Net gael ei ostwng gan swm o £8,591,000 i £21,116,000.

Datganiad Cyfanswm Enillion a Cholledion Cydnabyddedig

- Dylai cyfanswm enillion cydnabyddedig ar gyfer 2008/2009 gael ei ostwng gan swm o £8,591,000 fel addasiad i'r flwyddyn flaenorol.

Mae hefyd newidiadau ôl-ddilydol i'r Nodiadau sy'n cefnogi'r Datganiadau Ariannol Craidd.

Cymhwysais fy adroddiad archwilio ar y datganiadau cyfrifyddu ar gyfer y flwyddyn yn diweddu ar 31 Mawrth 2009 mewn perthynas â'r anghytundeb hwn.

Ac eithrio'r effaith ar y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig o beidio â gwneud yr addasiadau y cyfeirir atynt yn y ddau baragraff uchod, yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau perthnasol yn cyflwyno'n deg, yn unol â'r gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol perthnasol, a'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar Gyfrifo Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig 2009, sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub De Cymru ar 31 Mawrth 2010, a'i incwm a gwariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

Y farn ar ddatganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig Cronfa Bensiwn yr Ymladdwyr Tân

**AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU –
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010**

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL

Yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu nodiadau cysylltiedig yn cyflwyno'n deg, yn unol â'r gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol perthnasol, a'r Datganiad o'r Arfer a Argymhellir ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig 2009, drafodion ariannol cronfa bensiwn y Diffoddwyr Tân yn ystod y flwyddyn yn diweddu ar 31 Mawrth 2010 a swm a rheolaeth asedau a rhwymedigaethau'r gronfa ar y dyddiad hwnnw, ac eithrio'r rhwymedigaethau i dalu pensiynau a buddion ar ôl diwedd blwyddyn y cynllun.

Y casgliad ynghylch y trefniadau ar gyfer sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd wrth ddefnyddio adnoddau

Caiff fy nghasgliad ar drefniadau Awdurdod Tân ac Achub De Cymru ar gyfer sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd wrth ddefnyddio adnoddau yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2010, ei adrodd ar wahân yn Llythyr Blynyddol y Rheolwr Cysylltiadau a gaiff ei gyhoeddi.

Tystysgrif Cwblhau

Tystiaf fy mod wedi cwblhau archwilio cyfrifon Awdurdod Tân ac Achub De Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a'r Cod Ymarfer Archwilio a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Anthony Barrett
Archwilydd Penodedig
Swyddfa Archwilio Cymru, 24 Cathedral Road, Caerdydd, CF11 9LJ
29 Medi 2010

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

DATGANIAD O BOLISIÄU CYFRIFO
DATGANIAD O BOLISIÄU CYFRIFYDDU

Lluniwyd polisiäau cyfrifyddu Awdurdod yn unol ag egwyddorion cyfrifyddu a argymhellir fel y nodir yn y Cod Ymarfer ar gyfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol ar gyfer Prydain Fawr, 2008, a gyflwynwyd gan CIPFA. Maent hefyd yn cydymffurfio â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Gwerth Gorau ac maent yn gyson â'r Datganiad o Arfer Argymelledig ar gymhwyso Datganiadau o Arferion Cyfrifyddu Safonol (SSAP's) a Safonau Adrodd Ariannol (FRS). Mae'r egwyddorion cyfrifyddu a ddefnyddir yn cael eu datgelu isod.

INCWM A GWARIANT

(A) REFENIW

Yn y cyfrifon refeniw, cyfrifir am incwm a gwariant, yn net o TAW, yn y flwyddyn maent yn codi ynddi, nid wrth wneud neu dderbyn taliadau arian parod yn unig. Yn benodol:

- Mae ffioedd, taliadau a rhent sy'n ddyledus oddi wrth gwsmeriaid, yn cael eu cyfrif fel incwm ar y dyddiad y mae'r Awdurdod yn darparu'r nwyddau neu wasanaethau perthnasol.
- Cofnodir cyflenwadau fel gwariant pan gânt eu defnyddio - lle mae bwlch rhwng y dyddiad y derbynnir cyflenwad a'r dyddiad y caiff ei ddefnyddio, maent yn cael eu nodi fel stoc ar y Fantolen.
- Mae gwaith yn cael ei brisio fel gwariant ar ôl iddo gael ei gwblhau. Cyn hynny, fe'i nodir fel gwaith yn mynd rhagddo ar y Fantolen.
- Mae llog sy'n daladwy ar fenthyciadau ac a dderbynnir ar fuddsoddiadau yn cael ei gyfrif ar sail y gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llifiau arian a benodir neu a bennir gan y cytundeb.
- Os yw incwm neu wariant wedi cael ei gydnabod ond nid yw'r arian wedi cael ei dderbyn neu ei dalu, bydd dyledwr neu gredydwr ar gyfer y swm perthnasol yn cael ei gofnodi yn y Fantolen. Os oes amheuaeth y bydd dyledion yn cael eu talu, bydd balans dyledwyr yn cael ei nodi a bydd tâl yn cael ei godi ar y refeniw am yr incwm na fydd o bosibl yn cael ei gasglu.

(B) TALIADAU AR GYFER ASEDAU SEFYDLOG

Darperir dibrisiant ar gyfer cerbydau ar sail linol, a chaffaeliadau'n cael eu dibrisio am flwyddyn gron os y'u prynir cyn 31 Rhagfyr yn y flwyddyn gyfrifyddu.

Dibrisiwyd adeiladau ar sail linol dros fywyd defnyddiol amcangyfrifedig yr asedau, fel y darparwyd gan Cooke and Arkwright, Syrfewyr Siartredig.

Mae dibrisiant yn rhan o wariant adrannau gwasanaeth yn y cyfrif incwm a gwariant. Caiff y swm hwn ei gredydu i Falans y Gronfa Gyffredinol ac felly caiff effaith ddiuedd ar gyfraniadau a wneir gan awdurdodau sy'n aelodau.

(C) GORBENION

Mae costau Gwasanaethau Cymorth yr Awdurdod yn cael eu dyrannu i weithgareddau amrywiol y Gwasanaeth yn unol â gofynion y Cod Ymarfer Cyfrifo Gwerth Gorau.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

DATGANIAD O BOLISIÄU CYFRIFO

(D) PENSIYNAU

Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun pensiwn gwahanol, sy'n diwallu anghenion gwahanol grwpiau o weithwyr. Mae'r cynlluniau fel a ganlyn:

1. Staff Iwniform

Mae'r Awdurdod yn talu cyfraniadau cyflogydd i mewn i'r cynllun ac mae'r balans arian sydd ei angen wedi i daliadau pensiwn gael eu gwneud yn cael ei dderbyn gan Lywodraeth Cynulliad Cymru.

Mae'r gronfa bensiw yn cael ei thrin fel datganiad incwm a gwariant ar wahân yn y Datganiad o Gyfrifon ac mae wedi'i diogelu er mwyn sicrhau eglurdeb cyfrifeg, gweler nodyn 21.

Caiff amcangyfrif o rwymedigaethau tymor hir yr Awdurdod Tân ac Achub i dalu'r costau hyn ei ddatgelu mewn nodyn i'r cyfrifon fel sy'n ofynnol gan FRS 17.

2. Staff heb iwniform a staff yr ystafell reoli

Mae'r staff hyn yn cyfrannu at gynllun a gyllidir, sy'n cael ei weinyddu gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf. Actiwariaid sy'n pennu cyfradd cyfraniadau'r cyflogwr. Mae costau pellach, sy'n codi o ran rhai pensiynau a delir i weithwyr sydd wedi ymddeol, yn cael eu talu ar sail heb ei ariannu.

ASEDAU CYFALAF

(A) ASEDAU SEFYDLOG

Mae gwariant ar gaffael neu wella gwerth tir, adeiladau, cerbydau, peiriannau ac offer eraill, sydd o fudd i'r Awdurdod am fwy na blwyddyn yn cael eu troi'n gyfalaf a'u pennu'n asedau sefydlog. Gwneir hyn yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol ym Mhrydain Fawr a'r Gofynion ar gyfer Arfer Argymelledig.

Fel rheol, cofnodir asedau sefydlog yn y cyfrifon ar y sail ganlynol: -

Caiff Tir, Anheddau neu Adeiladau eraill y gellir eu gwerthu mewn marchnad agored eu cynnwys yn y cyfrifon yn unol â'r Gwerth ar y Farchnad Agored. Diffinnir hyn fel y pris gorau y gellir ei ddisgwyl yn rhesymol i werthu buddiant mewn eiddo cael ei gwblhau'n ddiamod ar gyfer ystyriaeth ariannol ar ddyddiad y prisiad.

Cynhwysir Tir, Anheddau ac Adeiladau eraill o naws arbenigol na fyddent yn cael eu gwerthu fel arfer ar y farchnad agored, yn y cyfrifon ar Gost Disodli Dibrisiedig. Mae'r sail hon ar gyfer pennu prisiad yn gofyn am amcangyfrifon o werth y tir ar ei ddefnydd presennol a'r gost disodli gros ar gyfer yr adeiladau a gweithiau safle eraill, y gwneir didyniadau priodol ohonynt er mwyn caniatáu am oedran, cyflwr, darfededigrwydd economaidd neu ffwythiannol a ffactorau amgylcheddol ac eraill a allai achosi i'r eiddo sydd eisoes yn bodoli fod â gwerth llai nag eiddo newydd i'w ddisodli. Caiff

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

DATGANIAD O BOLISÏAU CYFRIFO

gwelliannau gwariant i adeiladau eu cynnwys yn y flwyddyn yn unol â'u gwerth cyfan a'u dibrisio o'r flwyddyn ariannol ddilynol.

Cofnodir Cerbydau, Peiriannau ac Offer yn y cyfrifon ar sail cost hanesyddol dibrisiedig.

(B) PRYDLESAU GWEITHREDU

Lle bo asedau ar gael i'w defnyddio o dan drefniadau prydlesu, mae'r rhenti sy'n daladwy yn cael eu codi ar y cyfrif gwasanaeth priodol ar sail linol waeth beth yw'r trefniadau talu. Gan nad yw'r Awdurdod yn berchen ar yr asedau hyn, nid yw'r gost yn ymddangos yn y Fantolen. Eithrir yr orfodaeth i dalu rhenti yn y dyfodol mewn modd tebyg, ond atodir nodyn ar wahân i'r Fantolen.

GWERTHU ASEDU SEFYDLOG

Mae derbyniadau o werthu asedau sefydlog yn creu incwm a elwir yn Dderbyniadau Cyfalaf. Caiff y rhain eu dal mewn cronfeydd ac yn y Cyfrif Cymhwys Cyfalaf gan ddisgwyl eu cymhwysio i gyllido gwariant cyfalaf newydd neu er mwyn clirio dyledion benthyciadau.

BUDDSODDIADAU

Dangosir buddsoddiadau yn y Fantolen yn ôl eu cost i'r Awdurdod ac fe'u nodir fesul eitem mewn nodyn ar wahân.

ASEDAU CYFREDOL

(A) STOCIAU

Pennir gwerth stoc yn ôl pris cyfartalog, fel procsi ar gyfer pris cost, ac eithrio lwniform (Offer Amddiffyn Personol), y nodir ei gwerth ar y pris cyfredol.

(B) GWAITH AR DROED

Dyma werth gwaith sydd heb ei gwblhau ac mae'n cynnwys cost deunyddiau, llafur a gorbenion a dreulir ar waith o'r fath.

CRONFEYDD A DARPARIAETHAU

Mae darpariaethau'n cael eu gwneud pan fydd digwyddiad wedi bod sy'n gosod rhwymedigaeth ar yr Awdurdod a fydd yn debygol o olygu setliad drwy drosglwyddo buddiannau economaidd, ond lle bo amserlen y trosglwyddiad yn ansicr.

Mae darpariaethau'n cael eu priodoli i'r cyfrif refeniw priodol pan fydd yr Awdurdod yn dod yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, yn seiliedig ar yr amcangyfrif gorau o'r setliad tebygol. Pan fydd taliadau'n cael eu gwneud, maent yn cael eu gosod yn erbyn y ddarpariaeth a osodwyd yn y fantolen. Mae amcangyfrif setliadau yn cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol - pan fydd yn dod yn fwy tebygol na fydd angen trosglwyddo buddiannau economaidd, mae'r ddarpariaeth yn cael ei dychwelyd a'i chredydu yn ôl i'r cyfrif refeniw perthnasol.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

DATGANIAD O BOLISIÄU CYFRIFO

Mae'r Awdurdod hefyd yn dal cronfeydd er mwyn diwallu gwariant cyffredinol at y dyfodol. Caiff y rhain eu datgan yn y fantolen gyfunol ac esbonnir eu swyddogaethau yn y nodiadau i'r fantolen gyfunol.

DARPARIAETH AR GYFER DRWGDDYLEDION

Gwneir darpariaeth ar gyfer y dyledwyr hynny y mae eu dyled yn fwy na 60 diwrnod oed. Gwneir ymdrechion rhesymol i adfer pob dyled, waeth pa ddarpariaeth a wnaed.

TRETH AR WERTH

Ad-delir yr awdurdod am gostau TAW, ac mae'r cyfrifon refeniw felly wedi'u paratoi heb y dreth hon.

ADBRYNU DYLED A LLOG ALLANOL

Yn unol â Deddf Llywodraeth Leol 2003, rhoddodd yr Awdurdod ganllawiau Darpariaeth Isafswm Refeniw (DIR) ar waith a bydd yn asesu ei DIR yn unol â'r prif argymhellion sydd wedi'u cynnwys o fewn y canllawiau sydd wedi'u cyhoeddi gan yr Ysgrifennydd Gwladol o dan adran 21(1A) y Ddeddf.

Bydd prif gyfran y DIR yn ymwneud yn fwy â'r rhwymedigaethau dyled mwy hanesyddol a fydd yn parhau i godi tâl ar gyfradd o 4%, yn unol ag *opsiwn 1* y canllawiau. Bydd ychydig o wariant sydd wedi'i adlewyrchu o fewn y rhwymedigaethau dyled, o dan bwerau wedi'u dirprwyo, yn destun DIR o dan *opsiwn 3*, yn codi tâl dros gyfnod sy'n gymesurol rhesymol gyda'r bywyd defnyddiol amcangyfrifedig sy'n berthnasol i natur y gwariant, gan ddefnyddio'r dull rhandaliad blynyddol cyfartal. Er enghraifft, gwariant cyfalaf ar adeilad newydd, neu ar adnewyddu neu wella adeilad, yn berthnasol i fywyd amcangyfrifedig yr adeilad hwnnw.

Bydd llog sy'n cael ei godi ar fenthyciadau allanol a hefyd llog sydd i'w dderbyn ar fuddsoddiadau, yn cael ei gronni a rhoddir cyfrif amdano am y cyfnod y mae'n perthyn iddo.

RHWYMEDIGAETH AMODOL

Mae FRS 12 yn diffinio rhwymedigaeth amodol fel naill ai:

rhwymedigaeth bosibl sy'n codi o ddigwyddiadau yn y gorffennol ac y bydd eu bodolaeth yn cael ei gadarnhau yn unig drwy un neu fwy o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod, neu rwymedigaeth bresennol sy'n codi o ddigwyddiadau yn y gorffennol ond na chaiff ei chydnabod oherwydd

- a) nid yw'n debygol y bydd trosglwyddo manteision economaidd yn ofynnol i benderfynu ar y rhwymedigaeth, neu
- b) ni ellir mesur maint y rhwymedigaeth gyda digon o ddibynadwyedd.

Lle mae rhwymedigaeth amodol yn bodoli, ni fyddai'n cael ei gydnabod o fewn y cyfrifon fel eitem gwariant, ond byddai'n cael ei ddatgelu mewn nodyn i'r fantolen a

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

DATGANIAD O BOLISÏAU CYFRIFO

fyddai'n disgrifio natur y rhwymedigaeth amodol a lle y bo'n ymarferol, amcangyfrif o'i effaith ariannol ac arwydd o'r ansicrwydd sy'n gysylltiedig â chyfanswm unrhyw all-lif.

MENTER CYLLID PREIFAT (MCP)

Trefniadau ar gyfer derbyn gwasanaethau yw cytundebau MCP, lle mae'r cyfrifoldeb ar gyfer gwneud yr asedau sefydlog sydd eu hangen ar gyfer darparu'r gwasanaethau ar gael yn cael ei drosglwyddo i gontractwr y MCP. Gan y tybir y bydd yr Awdurdod yn rheoli'r gwasanaethau a ddarperir o dan y cynllun MCP ac am y bydd perchnogaeth yr asedau sefydlog yn pasio i'r Awdurdod ar ddiwedd y cytundebau am ddim tâl ychwanegol, mae'r Awdurdod yn cario'r asedau sefydlog a ddefnyddir o dan y cytundebau ar y Fantolen.

Mae cydnabyddiaeth wreiddiol yr asedau sefydlog hyn wedi'i chydbwysu gan gydnabod rhwymedigaeth am symiau sy'n ddyledus i weithredydd y cynllun i dalu am yr asedau.

Mae asedau sefydlog sydd wedi'u cydnabod ar y Fantolen yn cael eu hailbrisio a'u dibrisio yn yr un ffordd ag eiddo, peiriannau ac offer sydd yn eiddo i'r Awdurdod.

Mae'r symiau sy'n daladwy i weithredwyr MCP yn flynyddol wedi'u dadansoddi fel a ganlyn:-

- gwerth teg y gwasanaethau sydd wedi'u derbyn yn ystod y flwyddyn - wedi'u debydu i'r gwasanaeth perthnasol yn y cyfrif Incwm a Gwariant
- cost ariannu - tâl llog ar y rhwymedigaethau sy'n ddyledus ar y Fantolen, wedi'i ddebydu i Log sy'n Daladwy a Thaliadau Tebyg yn y Cyfrif Incwm a Gwariant
- taliad tuag at y rhwymedigaeth— cais i nodi rhwymedigaethau ar y Fantolen tuag at y gweithredwr MCP.

Mae asedau MCP yn destun DIR, mae'r polisi DIR Blynyddol ar gyfer yr Awdurdod wedi pennu'r tâl hwn i fod yn gyfartal i'r rhwymedigaeth prydles ariannol sydd wedi'i nodi ar gyfer y flwyddyn.

Credydau MCP

Mae grantiau llywodraeth sydd wedi'u derbyn ar gyfer cynlluniau MCP, sy'n fwy na lefelau gwariant cyfredol, yn cael eu dwyn ymlaen fel cronfa wedi'i chlustnodi er mwyn ariannu gwariant yn y dyfodol.

Addasiadau'r Flwyddyn Flaenorol
Triniaeth Gyfrifyddu MCP

Mae'r gofyn i gyfrifyddu MCP a chytundebau tebyg o dan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol wedi golygu fod asedau a ddefnyddir i ddarparu MCP a chytundebau tebyg wedi'u cydnabod ar Fantolen yr Awdurdod yn hytrach na'u bod heb fod ar y fantolen. Mae'r asedau hyn wedi'u cydnabod ynghyd â rhwymedigaeth ohiriedig ar gyfer y cyllid a ddarperir gan y gweithredydd. Am fod yr asedau ar fantolen yr Awdurdod, byddant yn denu tâl Darpariaeth Isafswm Refeniw (DIR). O dan ganllawiau statudol a pholisi Darpariaeth Isafswm Refeniw Blynyddol yr Awdurdod,

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

DATGANIAD O BOLISÏAU CYFRIFO

mae'r tâl DIR wedi'i osod fel ei fod yn gyfwerth â rhwymedigaeth prydlles ac felly does dim effaith ar y cronfeydd cyffredinol oherwydd y newid polisi hwn.

Mae'r newidiadau i Fantolen yr Awdurdod o ganlyniad i Addasiadau'r Flwyddyn Flaenorol wedi'u manylu isod:-

Mantolen	2008/09 Gwreiddiol £'000	2008/09 Diwygiedig £'000
Tir ac Adeiladau eraill	0	5,836
Dyledwyr Hirdymor	1,769	0
Credydwyr	0	500
MCP a Rhwymedigaethau Hirdymor eraill	(1,769)	-6,336

GRANTIAU A CHYFRANIADAU'R LLYWODRAETH

P'un ai talwyd ar gyfrif, trwy randaliadau neu fel ôl-ddyledion, cydnabyddir grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau trydydd parti ar y dyddiad pan fo'r Awdurdod yn bodloni amodau hawl i'r grant/cyfraniad, bod sicrwydd rhesymol y ceir yr arian a bod y grant ar gyfer gwariant sydd eisoes wedi'i wneud, neu fod disgwyliad rhesymol. Caiff grantiau refeniw eu cyfateb yng nghyfrifon refeniw gwasanaeth â'r gwariant gwasanaeth y maent yn gysylltiedig ag ef. Caiff grantiau ar gyfer gwariant cyffredinol eu credydu ar waelod y cyfrif incwm a gwariant ar ôl y Gwariant Gweithredol Net.

Mae grantiau cyfalaf yn cael eu cyfrif drwy'r cyfrif grantiau llywodraeth wedi'u gohirio, maent yn cael eu rhyddhau i refeniw gyda'r polisi dibrisiad wedi ei gymhwyso yn erbyn yr ased wedi'i chyfalafu yn y fantolen.

RHWYMEDIGAETHAU ARIANNOL

Mae rhwymedigaethau ariannol yn cael eu mesur i ddechrau ar werth teg ac yn cael eu cario yn ôl eu cost wedi'u hamorteiddio. Mae'r costau blynyddol i'r Cyfrif Incwm a Gwariant ar gyfer llog sy'n ddyledus yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth, wedi'i luosi gyda'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer yr holl fenthyciadau sydd gan yr Awdurdod, mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir ar y Fantolen yw'r swm ad-daladwy sy'n ddyledus mewn egwyddor, a'r llog a godir ar y Cyfrif Incwm a Gwariant yw'r swm sy'n daladwy am y flwyddyn yn y benthyciad.

Nid oes unrhyw adbryniant na thaliad llawn gynnar o fenthyciad wedi bod yn ystod y flwyddyn.

ASEDAU ARIANNOL

Mae asedau ariannol yn cael eu dosbarthu yn ddau fath:

- Benthyciadau a symiau i'w derbyn - asedau sydd â thaliadau penodol neu daliadau y gellir eu pennu, ond heb eu dyfynnu mewn marchnad weithredol.
- Asedau sydd ar gael i'w gwerthu – asedau sydd â phris marchnad wedi'i ddyfynnu a/neu sydd heb daliadau penodol neu daliadau y gellir eu pennu.

Benthyciadau a Symiau i'w Derbyn

Mae benthyciadau a symiau i'w derbyn yn cael eu mesur o ddechrau ar werth teg ac yn cael eu cario yn ôl eu cost wedi'u hamorteiddio. Mae'r credydau blynyddol i'r Cyfrif Incwm a Gwariant ar gyfer llog sydd i'w dderbyn yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth, wedi'i luosi gyda'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer yr holl fenthyciadau y mae'r Awdurdod wedi'u gwneud, mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir ar y Fantolen yw'r swm i'w dderbyn sy'n ddyledus mewn egwyddor, a'r llog a gredydir i'r Cyfrif Incwm a Gwariant yw'r swm i'w dderbyn yn y benthyciad.

Mae'r holl fenthyciadau a wnaed gan yr Awdurdod yn cynnwys adneuon Trysorlys a Banc, am gyfnodau na all fod yn fwy na 364 diwrnod.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010
CYFRIF INCWM A GWARIANT

CYFRIF INCWM A GWARIANT AR GYFER Y FLWYDDYN SY'N DOD I BEN 31 MAWRTH 2010

<u>2008/2009</u> <u>Gwariant</u> <u>£000</u>		<u>Gwariant</u> <u>Gros</u> <u>£000</u>	<u>Incwm</u> <u>£000</u>	<u>Gwariant</u> <u>Net</u> <u>£000</u>
5,344	DIOGELWCH TÂN CYMUNEDOL	8,234	-2,629	5,605
54,634	YMATEBION GWEITHREDOL	59,317	-267	59,050
4,955	CYFATHREBU A SYMUDOLI	5,468	-101	5,367
607	CYFLENWADAU DŴR	726	-137	589
-5	CYNLLUNIO AT ARGYFWNG	171	-170	1
131	CRAIDD CORFFORAETHOL A DEMOCRATAIDD	151	0	151
357	COSTAU HEB EU DOSRANNU	477	0	477
66,023	COSTAU NET GWASANAETHAU	74,544	-3,304	71,240
	Elw/colled ar waredu asedau sefydlog	0	-25	-25
28	Diffyg ar fentrau masnachu nad ydynt wedi'u cynnwys yng Nghost Net Gwasanaethau	0	0	0
1,219	Llog taladwy a thaliadau tebyg	1,573	0	1,573
-794	Incwm llog a buddsoddiadau	0	-44	-44
31,560	Costau Llog Pensiwn ac adenillion disgwylidig ar asedau pensiwn	29,270	0	29,270
98,036	Gwariant gweithredu net	105,387	-3,373	102,014
-69,789	Incwm gan awdurdodau cyfansoddol			-70,833
-1,513	Grantiau Llywodraeth (MCP)			-1,474
26,734	Diffyg Cronfa Net			29,707

Mae'r datganiad hwn yn dangos y gwariant gros, yr incwm a'r gwariant net ar gyfer y flwyddyn a sut y'u cafwyd o'r awdurdodau cyfansoddol.

Bwriad cyflwyno'r ffigurau gwariant yn y fformat yma yw helpu darllenwyr i ddeall cyfanswm cost pob rhan annatod o'r Awdurdod Tân ac Achub.

Caiff grantiau refeniw eu cyfateb yng nghyfrifon refeniw gwasanaeth â'r gwariant gwasanaeth y maent yn gysylltiedig ag ef.

Mae Grantiau Llywodraeth o £1,474k yn ymwneud yn benodol â nawdd Llywodraeth Cynulliad Cymru ar gyfer y MCP yng Nghanolfan Hyfforddi Porth Caerdydd.

DATGANIAD SYMUDIAD AR Y BALANS YN Y GRONFA GYFFREDINOL

Mae'r Cyfrif Incwm a Gwariant yn dangos gwir berfformiad ariannol yr Awdurdod ar gyfer y flwyddyn, wedi'i fesur yn nhermau adnoddau a ddefnyddiwyd ac a gynhyrchwyd dros y deuddeng mis diwethaf. Fodd bynnag, ariennir yr Awdurdod gan awdurdodau unedol ar sail gyfrifyddu wahanol, a'r prif wahaniaethau yw:

- Rhoddir cyfrif am fuddsoddiad cyfalaf wrth iddo gael ei ariannu, yn hytrach na phan ddefnyddir yr asedau sefydlog.
- Codir tâl am fudd-daliadau ymddeol wrth i symiau ddod yn daladwy i gronfeydd pensiwn a phensiynwyr, yn hytrach nag wrth i fudd-daliadau'r dyfodol gael eu hennill.

Mae Balans y Gronfa Gyffredinol yn dangos a yw'r Awdurdod wedi gorwario neu danwario yn erbyn y gronfa ar gyfer y flwyddyn, gan ystyried y defnydd a wnaed o'r adnoddau wrth gefn a gasglwyd yn y gorffennol a chyfraniadau i adnoddau wrth gefn a glustnodwyd i'w gwario yn y dyfodol.

Mae'r datganiad cysoni'n crynhoi'r gwahaniaethau rhwng alldro'r Cyfrif Incwm a Gwariant a Balans y Gronfa Gyffredinol.

£000		£000
26,734	Diffyg am y flwyddyn yn y cyfrif Incwm a Gwariant	29,707
<hr/>		
-23,134	Y swm net ychwanegol y mae ei angen yn ôl statud ac arferion anstatudol priodol i'w ddebydu neu gredydu i falans y Gronfa Gyffredinol am y flwyddyn	-30,070
3,600	Cynnydd ym Malans y Gronfa Gyffredinol am y flwyddyn	-363
5,595	Balans y Gronfa Gyffredinol a ddygwyd ymlaen	1,995
1,995	Balans y Gronfa Gyffredinol a ddygwyd ymlaen	2,358

CYNNYDD YM MALANS Y GRONFA GYFFREDINOL

	£000
Balans ar 1 Ebrill 2009	1,995
Gwariant a ariannwyd o'r Gronfa Gyffredinol	-191
*Trosglwyddiadau i'r Gronfa Gyffredinol yn ystod 2009/10	554
Balans ar 31 Mawrth 2010	2,358

Roedd y gwariant a ariannwyd o'r Gronfa Gyffredinol yn ystod 2009/10 ar gyfer adleoli storfeydd a gweithdai cerbydau.

Roedd trosglwyddiadau i'r Gronfa Gyffredinol yn ystod y flwyddyn yn cynnwys;

Gwarged Refeniw	119
-----------------	-----

*Yn cynnwys £435,000 a drosglwyddwyd o gronfeydd Cerbydau ac Offer ac Adnewyddu ac Atgyweirio.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010
CYFRIF INCWM A GWARIANT

Nodyn ar gysoni eitemau ar gyfer y Datganiad o Symud ar Falans y Gronfa Gyffredinol

2008/09 £000		2009/2010 £000
	Symiau a gynhwysir yn y Cyfrif Incwm a Gwariant ond yn ôl y statud mae'n rhaid eu diystyru wrth bennu Symud Balans y Gronfa Gyffredinol am y flwyddyn	
0	Amorteiddio asedau sefydlog annirweddol	0
-2,695	Dibrisio ac amharu ar asedau sefydlog	-10,292
-41	Amorteiddio Gohiriedig ar Grantiau'r Llywodraeth	-58
0	Y golled net ar ôl gwerthu asedau sefydlog	25
-2,736		-10,325
	Symiau heb eu cynnwys yn y Cyfrif Incwm a Gwariant ond y mae'n ofynnol eu cynnwys drwy statud wrth bennu'r Symudiad ar Falans y Gronfa Gyffredinol am y flwyddyn.	
583	Isafswm darpariaeth referniw ar gyfer ariannu cyfalaf	914
2,554	Gwariant cyfalaf a gostiwyd yn y flwyddyn i Falans y Gronfa Gyffredinol	412
3,137		1,326
	Trosglwyddiadau i falans y Gronfa Gyffredinol neu o'r Gronfa y mae'n rhaid eu hystyried wrth bennu Symud balans y Gronfa Gyffredinol am y flwyddyn	
-42,290	Y costau net am fudd-daliadau ymddeol yn unol â FRS 17	-37,860
16,140	Cyfraniadau'r cyflogwyr yn daladwy i'r Cyfrif Pensiynau a budd-daliadau ymddeol yn daladwy yn uniongyrchol i bensiynwyr	18,330
845	Trosglwyddiadau net i mewn neu allan o'r gronfa wrth gefn Menter Cyllid Preifat	354
1,500	Trosglwyddiadau net i mewn neu allan o gronfeydd Eraill a glustnodwyd	-1,895
-23,535	Trosglwyddiadau net i mewn neu allan o gronfeydd a glustnodwyd	-21,071
-23,134	Cyfanswm ychwanegol net y mae angen ei gredu i falans y Gronfa Gyffredinol am y flwyddyn	-30,070

DATGANIAD YNGHYLCH CYFANSWM YR ENILLION A CHOLLEDION
CYDNABYDDEDIG 2009/2010

	2008/2009	2009/2010
	£000	£000
Diffyg ar y Cyfrif Incwm a Gwariant	26,734	29,707
Diffyg/(gwarged) yn deillio o ailbriso Asedau Sefydlog	0	-7,466
(Enillion) actiwaraidd/ colledion ar Asedau a Rhwymedigaethau'r Gronfa Bensiwn	-59,050	172,890
Unrhyw Golledion cydnabyddedig arall	1,007	1,308
Cyfanswm (Enillion)/Colledion Cydnabyddedig am y Flwyddyn	-31,309	196,439

Mae colledion cydnabyddedig eraill yn cynnwys addasiadau MCP, cronfeydd wedi'u clustnodi a grantiau cyfalaf a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn.

Does dim cynnydd neu golled cydnabyddus wedi cael effaith ar y flwyddyn ddiwethaf o ganlyniad i gymhwysiad MCP o'r flwyddyn flaenorol.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

MANTOLEN AR 31 MAWRTH 2010

<u>Ailddatgan</u>		<u>31 Mawrth</u>		Nodyn
<u>31 Mawrth 2009</u>		<u>2010</u>	<u>2010</u>	
£000		£000	£000	
	ASEDAU SEFYDLOG			
	Asedau Gweithredol			
63,251	Tir ac adeiladau	63,055		5
5,886	Cerbydau, peiriannau, celfi ac offer	6,623		5
5,836	Canolfan Hyfforddiant - MCP	5,590	75,268	5
5	Dyledwr Tymor Hir		4	
74,978	Cyfanswm Asedau Tymor Hir		75,272	
	Asedau Cyfredol			
458	Stociau	544		10
2,654	Dyledwyr (yn net o'r ddarpariaeth ar gyfer dyledion amheus)	4,184		11
662	Arian yn y banc	1,142		14
26	Arian mewn llaw	26		14
5002	Buddsoddiadau dros dro	10,008		14
8,802			15,904	
	Rhwymedigaethau cyfredol			
-6,402	Benthyciadau Tymor Byr		-1,302	13
-3,563	Credydwyr		-5,854	13
-411	Darpariaethau		-418	13
73,404	Cyfanswm yr Asedau llai Rhwymedigaethau Cyfredol		83,602	
-16,962	Benthyca Tymor Hir		-29,460	15
-299	Grantiau Llywodraeth wedi'u Gohirio		-1,249	19
-6,336	Rhwymedigaeth Hirdymor MCP		-6,215	4
-427,680	Rhwymedigaeth yn ymwneud â chynlluniau budd-daliadau pensiwn diffiniedig		-620,990	22
-377,873	Cyfanswm yr Asedau llai Rhwymedigaethau		-574,312	
	Cronfeydd Cyfalaf			
0	Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy nas Cymhwyswyd	-25		16
-42,307	Cyfrif Cymhwyso Cyfalaf	-32,865		17
0	Cronfeydd Ailbrisio	-7,466		18
-42,307			-40,356	
	Cronfeydd Refeniw			
-1,995	Balans y Gronfa Gyffredinol		-2,358	
	Cronfeydd a Glustnodwyd			
-2,055	Cronfa Cyfartaliad MCP	-2,410		20
-1,000	Cronfa Cerbydau a Pheiriannau	-627		
-500	Cronfa Rheoli Newid	-155		
-410	Cronfa adnewyddu ac atgyweirio	0		
-743	Cronfa adleoli'r Pencadlys	0		
-500	Cronfa gyflogau wrth gefn	-500		
-272	Cronfa Buddsoddi Cyfalaf	-272		
-25	Cronfa offer cerbydau	0		
427,680	Cronfeydd pensiynau	620,990	617,026	22
377,873	Cyfanswm yr Ecwiti		574,312	

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2008-2009

DATGANIAD LLIF ARIAN

DATGANIAD YNGHYLCH Y LLIF ARIAN

<u>2008/2009</u>		<u>2009/2010</u>	
£000		£000	£000
	GWEITHGAREDDAU REFENIW		
	Gwariant		
56,018	Taliadau i weithwyr	56,145	
<u>36,503</u>	Taliadau eraill	<u>36,561</u>	
92,521			92,706
	Incwm		
-18,952	Arian a dderbyniwyd ar gyfer nwyddau a gwasanaethau	-20,296	
-3,438	Grantiau Eraill y Llywodraeth	-4,046	
-69,789	Cyfraniadau gan awdurdodau cyfansoddol	-70,833	
<u>342</u>	Llif Arian Net o Weithgareddau Refeniw		<u>-2,469</u>
	GWASANAETHU CYLLIDO		
1,179	Llog a dalwyd	866	
<u>-794</u>	Llog a dderbyniwyd	<u>-44</u>	
385			822
	GWEITHGAREDDAU CYFALAF		
	Gwariant Cyfalaf		
16,510		4,592	
	Incwm		
-341	Grantiau cyfalaf a dderbyniwyd	-1,008	
<u>0</u>	Derbyniadau cyfalaf defnyddiadwy	<u>-25</u>	
<u>16,169</u>			<u>3,559</u>
16,896	Llif arian (mewnol)/allanol net cyn ariannu		1,912
	RHEOLI ADNODDAU HYLIFOL		
-20,570	Gostyngiad net mewn adneuon tymor byr		5,006
	ARIANNU		
10,402	Ad-dalu symiau a fenthycwyd	6,602	
-6,000	Benthyciadau newydd a godwyd	-14,000	
<u>4,402</u>			<u>-7,398</u>
<u>728</u>	(GOSTYNGIAD)/CYNNYDD MEWN ARIAN PAROD NET		<u>-480</u>

Ceir mwy o wybodaeth yn nodyn 23 ar gyfer y datganiadau ariannol.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

1. DATGAN ENILLION A DALWYD I WEITHWYR

Gwnaeth Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2010 wedi diwygio Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005 a ddaeth i rym ar 31 Mawrth 2010, Mae rheoliad newydd, 7A, wedi'i gyflwyno, sy'n diwygio'r gofynion datgeliadau ar gyfer tâl gweithwyr ac uwch swyddogion heddlu.

Mae rheoliad 7A yn gofyn, ymhlith pethau eraill, am ddatgelu yn y cyfrifon "nifer y gweithwyr neu swyddogion heddlu yn y flwyddyn y mae'r cyfrifon yn cyfeirio ato yr oedd eu tâl yn dod o fewn pob braced mewn graddfa o luosrifau o £5,000 gan gychwyn gyda £60,000....

Dyma ddiffiniad tâl sydd wedi'i ddarparu yn rheoliad 7A (4):
mae "tâl" yn golygu'r holl symiau a dalwyd i berson, neu a dderbyniwyd gan berson, ac mae'n cynnwys symiau drwy lwfans treuliau (a bod y symiau hynny'n destun taliadau treth incwm y DU), a gwerth ariannol amcangyfrifedig unrhyw fuddion eraill sy'n cael eu derbyn gan weithiwr oni bai am mewn arian parod.

Dyma fanylion ar gyfer 2008/09 a 2009/10:

Braced	Rhif 2008/09	Rhif 2009/10
£60,000 i £64,999	23	12
£65,000 i £69,999	13	13
£70,000 i £74,999	3	9
£75,000 i £79,999	6	2
£80,000 i £84,999		1
£85,000 i £89,999		1
£90,000 i £94,999		3
£95,000 i £99,999	1	
£100,000 i £104,999		1
£105,000 i £109,999		
£110,000 i £114,999		
£115,000 i £119,999	2	
£120,000 i £124,999		1
£125,000 i £129,999		1
£130,000 i £134,999	2	
£135,000 i £139,999		
£140,000 i £144,999		1
£145,000 i £149,999		

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

- Mae tâl mewn perthynas â'r tabl uchod yn cynnwys cyflog gros (yn cynnwys lwfansau h.y. taliadau CPD), cyfraniadau pensiwn cyflogwyr i'r cynllun ar ran y gweithiwr a lwfansau prydles car.

Manylion taliadau Cyfarwyddwr a dalwyd yn ystod y flwyddyn ariannol 2009-2010;

	Cy flo g	Treuliau	Buddion mewn nwyddau (lwfans prydles car)	Cyfanswm ac eithrio Pensiwn	Pensiwn	Tâl Gros
Teitl	£00 0	£000	£000	£000	£000	£000
Prif Swyddog Tân	12 4	3	6	133	14	147
Dirprwy Brif Swyddog Tân - Darparu Gwasanaeth	99	1	4	104	21	125
* Prif Swyddog Tân Cynorthwyol – Cynllunio a Datblygu Gweithredol	53	1	1.3	55.3	7.5	62.8
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol – Cynllunio, Datblygu a Chymorth	81	1	3	85	17	102
** Prif Swyddog Cynorthwyol – Gwasanaethau Pobl	70	1	0	71	13	83
Prif Swyddog Cynorthwyol – Cymorth Corfforaethol	70	0	4	74	13	87
*** Cyfarwyddwr Cyllid a Rheolau Asedau	28	0	0	28	5	33

* Ymddeolodd y Prif Swyddog Tân Cynorthwyol - Cynllunio a Datblygu Gweithredol ar 31 Gorffennaf 2009 ac fe gymerwyd ei le gan y Prif Swyddog Tân Cynorthwyol - Cynllunio a Datblygu Gweithredol, sydd hefyd wedi'i gynnwys yn y datgeliad uchod. Roedd cyflog blynyddol y Prif Swyddog Tân Cynorthwyol - Cynllunio a Datblygu Gweithredol yn gyfwerth â £92,823.

** Mae Prif Swyddog Cynorthwyol - Gwasanaethau Pobl wedi optio allan o'r cynllun prydles car.

*** Optiodd Cyfarwyddwr Cyllid a Rheoli Asedau am Ymddeoliad Cynnar Gwirfoddol (YCG) ar sail ddiswyddiad ac effaith o 1 Medi 2009.

Mae'r Awdurdod yn defnyddio gwasanaethau Mr Steve Greenslade fel ei Swyddog Ariannol Cyfrifol. Mae Mr Greenslade yn Gyfarwyddwr gyda Chyngor Sir Fynwy, awdurdod cyfansoddol Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru. Ef sy'n gyfrifol i'r Awdurdod Tân ac Achub am ddyletswyddau statudol y swyddfa ac ef sy'n gweithredu fel prif gyngorydd ariannol yr Awdurdod. Gweneir taliadau ar gyfer ei wasanaethau i Gyngor Sir Fynwy, felly nad yw c'n cael ei gynnwys yn y tabl uchod.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
2. TRAFODION PARTI CYSYLLTIEDIG

Mae gan Awdurdod Tân ac Achub De Cymru nifer o gysylltiadau â'r awdurdodau cyfansoddol:

- Mae pob aelod o'r Awdurdod Tân ac Achub hefyd yn aelod o un o'r awdurdodau cyfansoddol.
- Trysorydd yr Awdurdod Tân ac Achub yw Cyfarwyddwr Corfforaethol – Adfywio, Amgylchedd ac Adnoddau Cyngor Sir Fynwy.
- Mae'r Awdurdod Tân ac Achub yn defnyddio adrannau cyflenwi tri o'r awdurdodau cyfansoddol ar gyfer cyflenwadau swyddfa amrywiol, celfi ac ati. Trefnir contractau ynni gan un o'r adrannau hyn.

Yn ystod y flwyddyn cododd trafodion â'r partiön cysylltiedig a ddangosir isod.

Arian oddi wrth awdurdodau cyfansoddol	Derbyniadau £000	Taliadau £000
Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent		3,431
Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr		6,638
Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili		8,518
Cyngor Sir Caerdydd		15,915
Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful		2,756
Cyngor Sir Fynwy		4,373
Cyngor Bwrdeistref Sirol Casnewydd		6,951
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf		11,586
Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen		4,517
Cyngor Bro Morgannwg		6,148
		70,833

<u>Gwasanaethau wedi'u Contractio y talwyd amdanynt</u>	Taliadau £000
Cyngor Sir Fynwy – Cymorth Trysorydd	9
Cyngor Sir Fynwy – Cymorth Eiddo	202
Cyngor Sir Fynwy – Costau Cyflogres	36
Cyngor Sir Fynwy – Costau Hyfforddiant	1
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf – Gweinyddiaeth Pensiynau	59
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf – Gwasanaethau Eiddo	1
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf –Costau Cyfreithiol	5
Cyngor Sir Caerdydd – Gwasanaethau Cytundeb	41
Cyngor Sir Caerdydd - Eiddo	54
Cyngor Sir Caerdydd – Adleoli Uned Iechyd Galwedigaethol	165
Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili – Diogelwch Tân Cymunedol (Ieuencid)	4

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Cynnal a chadw tir, rheoli gwastraff a chytundebau glanhau

	Taliadau £000
Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent	1
Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	4
Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili	3
Cyngor Sir Caerdydd	5
Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful	2
Cyngor Sir Fynwy	48
Cyngor Bwrdeistref Sirol Casnewydd	3
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf	7
Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen	1
Cyngor Bro Morgannwg	4

Yn ystod 2009/2010 o dan Reoliadau Awdurdodau Lleol (Iwfansau ar gyfer Aelodau Awdurdodau Tân) (Cymru) 2004, roedd y cyfraddau blynyddol canlynol yn daladwy;

Cadeirydd	- £9,823
Is-gadeirydd	- £7,550
Aelod	- £1,108

Cyfanswm y taliadau a wnaethpwyd yn ystod y flwyddyn oedd £46,521.

Gofynnwyd i aelodau ac uwch swyddogion yr Awdurdod Tân ac Achub ddatgan unrhyw drafodion trydydd parti yn ystod y flwyddyn. Dangosodd y datganiadau a dderbyniwyd ystod o bartïon posibl perthnasol, gyda'r canlynol yn cynrychioli'r unig rai lle gwnaed taliadau.

Sefydliad Parti Perthnasol	Natur y Berthynas	Taliadau mewn blwyddyn £
Atal Tân	Ymddiriedolwr	35,000
Awdurdod Heddlu Gwent	Aelodaeth fel Awdurdod	1,413
Glue Media	Aelodaeth fel Teulu	9,250
Briscombe cleaning	Aelodaeth	100
Awdurdod Heddlu De Cymru	Aelodaeth fel Awdurdod	4,139

Mae Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyfreithiol, Gweinyddol a TGCh, yn briod â Dirprwy Prif Weithredwr MTCBC

Lluniwyd y nodyn hwn yn unol â'r dehongliad a'r ddealltwriaeth gyfredol o FRS8 a'i chymhwysedd i'r sector cyhoeddus.

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
3. FFIOEDD ARCHWILIO

Mae'r ffioedd sy'n daladwy i'r archwilwyr statudol yn dod i £57,000 ar gyfer y gwasanaethau archwilio allanol a dderbyniwyd ac mae'n cynrychioli cynnydd o sero ar ffioedd 2008/09.

	2008/2009	2009/2010
	£000	£000
Ffioedd sy'n daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru am wasanaethau archwilio allanol a wnaed gan yr archwilydd penodedig	47	46
Ffioedd sy'n daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru am archwiliad statudol	10	11
Ffioedd sy'n daladwy am wasanaethau eraill a ddarparwyd gan yr archwilydd penodedig	0	0

4. Trafodion Menter Cyllid Preifat (MCP)

Yn ystod blwyddyn ariannol 2005/06, aeth yr Awdurdod i mewn i drefniant Menter Cyllid Preifat (MCP) ar gyfer darparu canolfan hyfforddi ym Mhorth Caerdydd. Bydd y trefniant yn ei le tan fis Medi 2030. Mae ymrwymiad o £15.4m (Gwerth Net Cyfredol) am hyd y cytundeb, sydd i'w ariannu gan gyfuniad o Gredydau MCP, a gytunwyd gan adnoddau Llywodraeth Cynulliad Cymru a'r Awdurdod Tân ac Achub.

Mae'r Awdurdod yn bodloni costau'r Tâl Unedol o'i adnoddau ei hun a thrwy nawdd Llywodraeth Cynulliad Cymru. Mae proffil nawdd y Cynulliad yn gostwng yn flynyddol hyd nes terfyn cyfnod y cytundeb, tra bo'r tâl unedol sy'n daladwy gan yr Awdurdod yn cynyddu'n flynyddol ar hyd yr un cyfnod. Canlyniad hyn yw "gwarged" o adnoddau ar gyfer y MCP o'i gymharu â thaliadau ar gyfer cyfnod cychwynol cyfnod y cytundeb. Mae'r symiau gwarged wedi'u gosod naill ochr mewn cronfa wedi'i chlustnodi er mwyn ariannu rhan olaf cyfnod y cytundeb pan fydd taliadau blynyddol yn fwy na'r adnoddau blynyddol.

Ar 31 Mawrth 2010, balans cronfa gyfartalu wedi'i chlustnodi MCP oedd £2.410.

Newidiodd triniaeth y MCP yn ystod 2009/10 yn unol â SORP 2009. Mae cyfanswm y taliad unedol wedi'i rannu yn elfen tâl gwasanaeth, elfen ad-dalu rhwymedigaeth a'r elfen llog. Mae'r taliadau wedi'u dangos isod:-

2008/09 Ailddatgan £'000	Tâl Unedol	2009/10 £'000
962	Elfen Tâl Gwasanaeth	1,062
525	Elfen Llog	511
173	Rhwymedigaeth Prydles Ariannol	121
1,660	Cyfanswm	1,694

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Caiff y taliadau hyn eu gwneud drwy gydol bywyd y cytundeb MCP ac mae amcangyfrifon ar gyfer y blynyddoedd dilynol wedi'u manylu isod ar brisiau cyfredol:-

Tâl Unedol	2010/11	2011/12 i	2016/17 i	2021/22 i	2026/27 i
	£'000	2015/16	2020/21	2025/26	2030/31
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Elfen Tâl Gwasanaeth	1,045	6,181	7,447	8,418	8,165
Elfen Llog	501	2,341	1,975	1,478	606
Rhwymedigaeth Prydles Ariannol	184	701	869	1,631	2,829
Cyfanswm	1,730	9,223	10,291	11,527	11,600

MCP a Rhwymedigaethau Hirdymor eraill

Mae'r Rhwymedigaeth Prydles Ariannol MCP yn cyfateb â gwerth teg yr ased sefydlog ar gyfer y Ganolfa Hyfforddiant MCP sydd wedi dod ar Fantolen yr Awdurdod yn unol â SORP 2009. Bydd hyn yn cael ei nodi drwy gydol bywyd y cytundeb MCP.

2008/09		Symudiad	2009/10
£'000		£'000	£'000
6336	Rhwymedigaeth Prydles MCP	-121	6215

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

5. ASEDAU SEFYDLOG

Ailbrisiwyd tir ac adeiladau gan Syrfewyr Siartredig Cooke & Arkwright ar 31 Mawrth 2010. Yn seiliedig ar yr atodlenni prisio sydd wedi'u cynnwys yn yr adroddiad canlynol, gwerth asedau Awdurdod Tân ac Achub De Cymru yw £63,055,000 (Chwe deg tair miliwn a phum mil ar hanner cant o bunnoedd). Cafodd yr holl eiddo ei brisio gan ddefnyddio Cost Cyfnewid Dibrisio (CCD) gan eithrio *Pencadlys Gwasanaeth Tân, Neuadd Lanelái a thir ym Mhontpennau a gafodd eu prisio ar sail gwerth Defnydd Presennol a gwerth Marchnad fel oedd yn briodol.

*Dyma'r pencadlys newydd sydd wedi'i brisio yn yr atodlenni prisio ar werth y farchnad ar gyfer ei ddefnydd presennol. Gwnaeth yr Awdurdod hefyd gais am brisiad arall yn seiliedig ar CCD at ddibenion dangosol (os oedd yn cael ei ystyried fel ased 'arbenigol' oherwydd ei natur a'r cymysgedd o ran defnydd fel un endid) ac y byddai yn £11,400,000.

Lle mae eiddo o natur arbenigol mae barn y priswyr am Werth y Farchnad yn deillio'n bennaf gan ddefnyddio'r dull CCD am fod natur arbenigol yr ased yn golygu nad oes unrhyw drafodion marchnad o'r math hwn o ased ac eithrio fel rhan o'r endid.

Ar gyfer yr eiddo hynny nad ydynt o natur arbenigol, mae barn y priswyr am Werth y Farchnad yn deillio'n bennaf o ddefnyddio trafodion diweddar cymharol y farchnad ar delerau hyd braich.

Mae cerbydau wedi'u prisio ar gost dibrisiedig.

Mae'r Awdurdod wedi cymeradwyo lefel de minimis o £10,000. Mae cerbydau ac offer sydd â phris prynu yn is na'r lefel honno felly wedi'u heithrio o'r gwerth ased sefydlog.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Mae'r symudiad o ran prisio asedau sefydlog wedi'i ddangos isod.

	Tir ac Adeiladau £000	Cerbydau ac Offer £000	MCP Canolfan Hyfforddiant £000	Cyfanswm £000
Gwerth Gros ar 31.3.09	68,306	15,883	6,800	90,990
Ychwanegiadau	2,254	2,516	0	4,770
Gwaredu asedau heb NBV		-34	0	-34
Gwariant nad yw at ddibenion gwella	-1,533			-1,533
Nam	-5,972			-5,972
Gwerth llyfr gros ar 31.3.09	63,055	18,365	6,800	88,220
Dibrisiant a gronnwyd ar 31 Mawrth 2009	5,055	9,997	964	16,016
Dibrisiant am y flwyddyn	1,306	1,785	246	3,337
Ailbriso	-6,361	-16	0	-6,377
Llai dibrisiant ar asedau a werthir		-24	0	-24
Dibrisiant a gronnwyd ar 31.3.10	0	11,742	1,210	12,952
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2009	63,251	5,886	5,836	69,137
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2010	63,055	6,623	5,590	75,268

*Mae'r holl eiddo'n rhydd-ddaliadol

Datganiad o'r Asedau a Ddelir

Dangosir isod fanylion yr asedau yn cael eu dal ar 31 Mawrth 2010.

Gorsafoedd Tân / Adeiladau	<u>Nifer ar 31.3.09</u>	<u>Nifer ar 31.3.10</u>
Amser llawn	24	24
Rhan-amser	26	26
Pencadlys y Gwasanaeth Tân	2	2

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Cerbydau

	<u>2008/2009</u>		<u>2009/2010</u>	
	<u>Perchen</u>	<u>Ar les</u>	<u>Perchen</u>	<u>Ar les</u>
Ysgol Ddŵr/Tendr	42	49	44	49
Platfform Hydrolog	5	0	7	0
Tendr Achub	10	3	10	3
Tendr Ewyn	3	0	4	0
Cariwr Dŵr	5	0	6	0
Haenen Piben Ddŵr	3	0	5	0
Uned Codi Drom	0	0	0	0
Uned Digwyddiadau Cemegol	1	1	1	1
Uned Achub Arbennig	3	1	10	0
Uned Reoli	1	0	1	0
Uned Arddangos Diogelwch Tân	2	0	2	0
Prime Mover	4	0	4	0
Uned Cymorth O.A.	3	0	3	0
Tryc (hyfforddi gyrwyr)	1	0	1	0
Tryc (llethr/dec/craen)	1	0	1	0
Tryc Gyriant Pedair Olwyn	0	0	0	0
Achub	2	0	2	0
4 W.D./ L4P Aml Rôl	13	10	20	0
4 W.D. Cerbyd Cyfleustod	5	0	5	0
Bws Mini	5	3	5	1
Fan	76	3	86	3
Car	0	149	0	144
Uned y Gellir ei Thyngu ar Led	6	0	5	0
Ôl-gerbyd	8	0	8	0
Cwch	5	0	6	0
Fforch Godi	1	0	1	0
Amrywiol	4	0	4	0
Uned Dadlygru	0	0	1	0
Uned Achub Anifeiliaid	0	0	1	0
Uned Les	0	0	1	0
Beic Modur	0	0	1	0
Cerbydau Pob Tirwedd	4	0	4	0
CYFANSYMLIAU	213	219	249	201

Dangosir eitemau ar les er gwybodaeth yn unig.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Defnyddir y bywydau defnyddiol canlynol at ddibenion dibrisiant.

ASED	BLYNYDDOEDD
Tir ac adeiladau	12-50
Cerbydau a pheiriannau	3 - 15
Offer	5

6. GWARIANT CYFALAF

Ceir gwariant cyfalaf ar gynlluniau sydd â bywyd y tu hwnt i flwyddyn, ac sy'n cael eu hariannu i raddau helaeth gan fenthyciadau neu gyfraniadau refeniw. Mae arian dargadw sy'n ddyledus wedi eu cronni.

Roedd gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

Cynllun	£000
Adleoli Storfeydd/Gweithdai	934
Cynnal a Chadw Arfaethedig ac Ataliol	521
Mân waith	934
Prosiect Maesteg	38
Adleoli'r Ystafell Reoli	10
Cyfnwid cyfrifiaduron a gweinyddwyr	103
Offer Rheng Flaen	732
Offer Ffitrwydd	34
Prynu Cerbydau	1,418
Adleoli Iechyd Galwedigaethol	46
	4,770

7. CYLLIDO GWARIANT CYFALAF

Ariannwyd gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

	2009/2010	2010/2011
	£000	£000
Benthyciadau allanol	10,313	1,834
Cyfrif Refeniw	220	220
Dygwyd ymlaen llithriant	2,222	400
Cronfeydd	3,579	1,307
Arian Grant	341	1,009
Cyfanswm	16,675	4,770

8. YMRWYMIADAU CYFALAF

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i wariant cyfalaf mewn blynyddoedd dilynol sy'n codi o gontractau yr ymrwymwyd iddynt ar y dyddiad ar y fantolen. Yr amcangyfrif o'r gwariant cyfalaf a ymrwymwyd ar 31 Mawrth 2010 ac i'w wneud yn ystod 2010/11 yw £1,996,000. Mae'r gwariant hwn yn gysylltiedig â phum ffrâm ysgol

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

ddŵr, adeiladu corff uned achub anifeiliaid mawr, adeiladu corff dau beiriant awyr, cyfnewid setiau offer anadlu ac offer iechyd corfforaethol a TGCh.

9. PRYDLESI

Fe ddaeth ymrwymadau nas rhyddhawyd o dan brydlesi gweithredol i swm o £ 3,131,338 ar 31 Mawrth 2010.

Mae'r awdurdod wedi ymrwymo i weithredu taliadau prydles yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf o £721,460.

	Ar 31.3.09	Ar 31.3.10
	£000	£000
Prydlesi gweithredol sydd yn dod i ben:		
O fewn 1 flwyddyn	134	91
2 - 5 mlynedd	341	369
Dros 5 mlynedd	349	261

Yn ystod y flwyddyn roedd cyfanswm y taliadau am brydlesi gweithredol cerbydau yn £729,719 o'i gymharu â £636,000 yn 2008/09.

10. STOCIAU

Dangosir y symudiad cyffredinol mewn stoc isod. Pennir gwerth yr holl stoc yn ôl pris cyfartalog, fel procsi ar gyfer pris cost, ac eithrio Iwniform (Offer Amddiffyn Personol), y nodir ei gwerth ar y pris cyfredol.

	Ar 31.3.08	Ar 31.3.09
	£000	£000
Offer amddiffyn personol ac iwniformau	226	322
Cyfrannau cerbydau a chynnal a chadw	171	143
Petrol a disel	60	78
Memorabilia	1	1
	458	544

11. DYLEDWYR

	Ar 31.3.09	Ar 31.3.10
	£000	£000
Mân Dyledwyr	994	795
Tollau Tramor a Chartref EM (TAW)	399	712
Taliadau Ymlaen Llaw	643	688
Dyledwyr Cadwedig	2	0
Darpariaeth ar gyfer dyledion na ellir eu hadennill	(20)	(120)
Dyledwyr Pensiwn	636	2,109
Arall - hirdymor	5	4
	2,659	4,188

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
12. BUDDSODDIADAU

Roedd yr unig fuddsoddiadau a wnaed yn 2009/10 yn rhai dros dro (h.y. llai na 364 diwrnod).

13. CREDYDWYR A DARPARIAETHAU

	Ar 31.3.08	Ar 31.3.09
	£000	£000
Benthyca tymor hir sy'n ad-daladwy cyn pen blwyddyn	6,402	1,302
Credydwyr refeniw	3,398	5,512
Credydwyr cyfalaf	165	342
	3,563	5,834
Darpariaethau	411	418

Mae'r ddarpariaeth wreiddiol ar 31.03.09 yn ymwneud â newid yn y ffactor cymudiad ar gyfer cyfandaliadau pensiwn ymladdwyr tân a chafodd ei wrthdroi yn ystod y flwyddyn o ganlyniad i benderfyniad Llywodraeth Cynulliad Cymru i ariannu'r costau. Mae darpariaeth 2010 wedi'i chreu mewn perthynas â dyfarniad cyfreithiol yn ymwneud â rheoliadau gweithwyr rhan amser, mae'r dyddiad talu'n aros yn ansicr.

14. ARIAN A CHYFWERTH ARIAN

	Ar 31.3.09	Ar 31.3.10
	£000	£000
Arian yn nwylo swyddogion	26	26
Arian yn y banc	662	1,142
Sieciau heb eu Cyflwyno	0	0
Buddsoddiadau	5,002	10,008
Cyfanswm arian parod	5,690	11,176

Cynrychiola hyn weddill y llyfr arian ar 31 Mawrth 2010, sy'n cynnwys sieciau a dynnwyd gan yr Awdurdod nad ydynt wedi'u cyflwyno i fanc yr Awdurdod ar gyfer eu talu erbyn 31 Mawrth 2010.

15. BENTHYCA TYMOR HIR

Codwyd benthyciadau am £14,000,000 yn ystod 2009/10, a chyfanswm gwerth y benthyciadau oedd yn ddyledus ar 31 March 2010 oedd £30,761,638. Codwyd yr holl fenthyciadau o'r PWLB, ac maent yn derbyn cyfradd llog sefydlog.

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Rhoddir trefnlen y prif ad-daliadau isod.

	Ar 31.3.09	Ar 31.3.10
	£000	£000
1 i 2 flynedd	402	1,302
2 i 5 mlynedd	1,206	3,206
5 i 10 mlynedd	2,009	8,010
Dros 10 mlynedd	13,345	16,942
Benthyciadau yn weddill ar 31 Mawrth	16,962	29,460
Gwerth Teg y Ddyled i PWLB	25,279	31,755

Dangosir cost y prif ad-daliadau sy'n ddyledus cyn pen blwyddyn yn Nodyn 17.

16. DERBYNIADAU CYFALAF DEFNYDDIADWY NAS CYMHWYSWYD

Derbyniadau cyfalaf yw'r rhain sydd ar gael ar gyfer cyllido gwariant cyfalaf ond nas cymhwyswyd at y diben hwnnw ar 31 Mawrth 2010. Derbyniwyd derbyniadau cyfalaf o £25,000 ar gyfer y flwyddyn.

17. CYFRIF CYMHWYSO CYFALAF

	£000
Gweddill ar 1 Ebrill 2009	-42,307
MRP	-914
Dibrisiant a namau	10,350
Gwariant nad yw er gwella	1,533
Gwariant a gyllidwyd o adnoddau refeniw	-220
Gwariant a gyllidwyd o gronfeydd wrth gefn	-1,307
Gweddill ar 31 Mawrth 2010	-32,865

18. CRONFEYDD AILBRISIO

	£000
Balans ar 1 Ebrill 2009	0
Tir ac Adeiladau	7,450
Cerbydau	-16
Balans ar 31 Mawrth 2010	-7,466

19. GRANTIAU LLYWODRAETH WEDI'U GOHIRIO

Pan fydd caffael ased sefydlog yn cael ei ariannu yn llawn neu'n rhannol gan grant oddi wrth y llywodraeth neu gyfraniad arall, mae swm y grant neu'r cyfraniad yn cael ei gredydu i'r cyfrif Grantiau Llywodraeth wedi'u Gohirio ac mae'n cael ei ddileu o gyfrif refeniw'r gwasanaeth drwy gydol bywyd defnyddiol yr ased er mwyn cyd-fynd â dibrisiant yr ased y mae'n berthnasol iddo.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Mae grantiau Llywodraeth a chyfraniadau eraill yn cael eu cyfrif ar sail groniodol ac yn cael eu cydnabod wedi cydymffurfio â'r amodau ar gyfer eu derbyn a phan fydd sicrwydd rhesymol y bydd y grant neu'r cyfraniad yn cael ei dderbyn.

Yn ystod y flwyddyn cafodd eitemau cyfalaf yn dod i £1,009,000 eu hariannu drwy Lywodraeth Cynulliad Cymru, ac o ganlyniad cafodd y cyfrif grantiau llywodraeth wedi'u gohirio ei nodi gyda dibrisiant am y flwyddyn.

20. CRONFEYDD WEDI'U CLUSTNODI

Mae'r Awdurdod yn dal y cronfeydd canlynol wedi'u clustnodi:

	<u>Balans</u> <u>31 Mawrth</u> <u>2009</u> <u>£000</u>	<u>Trosglwyddiad o</u> <u>£000</u>	<u>Trosglwyddiad i</u> <u>£000</u>	<u>Balans</u> <u>31 Mawrth</u> <u>2010</u> <u>£000</u>
Cronfa wrth gefn Adnewyddu ac Atgyweirio*	410	-410		0
Cronfa wrth gefn Buddsoddi Cyfalaf	272	0		272
Cronfa wrth gefn Offer Cerbydau*	25	-25		0
Cronfa adleoli'r Pencadlys	743	-743		0
Cronfa Cyflogau wrth gefn	500	0		500
Cronfa Gydraddoli Menter Cyllid Preifat	2,055		355	2,410
Cronfa Cerbydau a Pheiriannau	1,000	-373	0	627
Cronfa Rheoli Newid	500	-345	0	155
	5,505	1,896	355	3,964
		<u>Cyfraniadau yn y</u> <u>flwyddyn</u>	<u>Enillion / Colledion</u> <u>Actiwaraid</u>	
Cronfa Bensiynau wrth gefn	-427,680	-20,040	-172,890	-620,990
	<u>-422,175</u>	<u>-22,316</u>	<u>-172,535</u>	<u>-617,026</u>

*Trosglwyddwyd i'r Cyfrif Cyffredinol yn 2009/10

- Sefydlwyd cronfa Buddsoddiad Cyfalaf wrth gefn yn 2003/04 at ddibenion cynorthwyo buddsoddiad a arwyddwyd drwy'r Broses Rheoli Risg Integredig.
- Sefydlwyd cronfa gyflogau wrth gefn yn ystod 2006/07 er mwyn talu costau unrhyw godiad cyflog yn ystod y flwyddyn ddilynol a fyddai'n uwch na'r swm a glustnodwyd, o'r gronfa hon.

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

- Mae cronfa wrth gefn Cyfartaliad MCP yn bodoli i gyfateb i gyllid MCP a thaliadau cost unedol dros gyfnod y contract.
- Mae cronfa adleoli'r Pencadlys wedi cael ei sefydlu o refeniw dros ben 2007/08, i leddfu cost symud i bencadlys newydd neu i fodloni costau llif arian tra bo Neuadd Lanelái yn cael ei marchnata.
- Sefydlwyd cronfa newid mewn rheolaeth er mwyn ariannu costau yn ymwneud â chyflawni gwelliannau effeithiolrwydd yn y blynyddoedd i ddod.
- Sefydlwyd cronfa cerbydau a pheiriannau er mwyn ariannu prynu tendrwy'r ysgolion dŵr yn 2009/10.

Ceir manylion am falans y Gronfa Gyffredinol yn y nodiadau ar gyfer y Cyfrif Incwm a Gwariant.

21. RHWYMEDIGAETHAU WRTH GEFN

Fe ddaeth y Rheoliadau Gweithwyr Rhan-amser (Atal Triniaeth Lai Ffafirol) i rym ar 1 Gorffennaf 2000. O ganlyniad i achos llys, mewn rhai amgylchiadau caiff Ymladdwyr Tân Rhan Amser brynu mewn i Gynllun Pensiwn Staff Iwniform. Pan fydd Ymladdwyr Tân Rhan Amser yn dewis prynu mewn i'r Cynllun Pensiwn bydd rhwymedigaeth sylweddol i'r Awdurdod er mwyn cario cost pensiynau o'r fath. Nid yw cyfrifiad manwl y rhwymedigaeth eto wedi'i gytuno'n llawn ac fe allai elfen ohono gael ei ariannu gan Lywodraeth Cynulliad Cymru. Ar hyn o bryd, mae costau ac amserlen ar gyfer rhwymedigaeth o'r fath, os bydd unrhyw rai, yn anfesuradwy.

22. BUDD-DALIADAU YMDDEOL (FRS 17)

Yn unol â Safon Adroddiadau Ariannol Rhif 17 – Budd-daliadau Ymddeol (FRS 17) rhaid i'r Awdurdod ddatgelu'r wybodaeth benodol sy'n ymwneud ag asedau, rhwymedigaethau, incwm a gwariant sy'n ymwneud â chynlluniau pensiwn ei weithwyr.

Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan yn y Cynllun Pensiwn Ymladdwyr Tân priodol ar gyfer 1992 a 2006. Ar gyfer personél llyfr gwyrdd (corfforaethol), mae'r Awdurdod yn cymryd rhan yn y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Nodir isod y datgeliadau y gofynna FRS 17 amdanynt.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Datgeliad Pensiynau Awdurdod Tân ac Achub De Cymru 2009/10

Mae rhwymedigaethau'r Awdurdod ar 31 Mawrth 2010 fel a ganlyn:

Cynllun Pensiwn Ymladdwyr Tân 1992

RHWYMEDIGAETHAU CYN- WASANAETH	Gwerth ar 31 Mawrth 2008	Gwerth ar 31 Mawrth 2009	Gwerth ar 31 Mawrth 2010
	£M	£M	£M
Rhwymedigaeth o ran			
Pensiwn mewn Taliad (ac eithrio anafiadau)	(210.21)	(213.69)	(285.71)
Pensiwn mewn Taliad (dyfarniadau oherwydd anafiadau)	N/A	N/A	N/A
Pensiynau wedi'u Gohirio	(1.37)	(1.93)	(3.35)
Aelodau gweithgar (cyn-wasanaeth)	(229.63)	(182.73)	(288.41)
Cyfanswm	(441.21)	(398.35)	(577.47)
Pensiwn net/(diffyg)	(441.21)	(398.35)	(577.47)

Caiff rhwymedigaethau eu gwerthuso ar sail actiwari gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau.

Mae'r prif dybiaethau aciwtari fel a ganlyn:

	<u>31.03.2007</u>	<u>31.03.2008</u>	<u>31.03.2009</u>
Cyfradd chwyddiant	3.7% pa	3.0% pa	3.9% pa
Cyfradd Cynnydd mewn Cyflogau	5.2% pa	4.5% pa	5.4% pa
Cyfradd Cynnydd mewn Pensiwn	3.7% pa	3.0% pa	3.9% pa
Cyfradd Rhwymedigaethau Cynllun Gostyngiadol	6.9% pa	6.9% pa	5.8% pa

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

DADANSODDIAD O SYMUDIAD YN RHWYMEDIGAETH Y CYNLLUN	2008/2009	2009/2010
	£M	£M
Gwarged/ (diffyg) net ar ddechrau'r flwyddyn	(441.21)	(398.35)
Symud y ddarpariaeth taliadau ar gyfer anafiadau	0	0
Symudiad yn y flwyddyn:		
Cost gyfredol y gwasanaeth (cyfraniadau cyflogau net)	(8.76)	(6.23)
Y gost a delir gan gyfraniadau staff	(3.00)	(2.65)
Cost y Gwasanaeth yn y gorffennol	0	0
Trosglwyddo i mewn i Bensiwn	(0.66)	(0.36)
Llog ar rwymedigaethau pensiynau (incwm cyllid)	(30.25)	(27.17)
Y budd-daliadau a delir (elfen gylchol)	12.40	13.42
Y budd-daliadau a delir (cyfandaliadau)	5.79	4.89
Taliadau pensiwn i rai sy'n gadael ac o'u hachos	0.05	0.30
Cyfanswm y budd-daliadau a delir	18.24	18.61
Cwtogiadau a Setliadau	0	0
Elw Actiwaraidd	67.29	(161.32)
Diffyg net ar ddiwedd y flwyddyn	(398.35)	(577.47)

	2008/2009	2009/2010
Hanes enillion a cholledion profiad		
Enillion a cholledion profiad sy'n codi ar rwymedigaethau'r cynllun		
(Colled) / enillion £M	21.31	14.64
Canran y rhwymedigaeth ar ddiwedd y flwyddyn	5.3%	2.5%
Cyfanswm enillion/ (colled) actiwaraidd		
Cyfanswm £M	67.29	(161.32)
Canran y rhwymedigaeth ar ddiwedd y flwyddyn	16.9%	(27.9)%

Noder

Derbyniwyd cyfraniadau gwerth £5,619,141 yn ystod 2009/10.

Mae Cost Gwasanaeth Cyfredol (gan gynnwys Cyfaniadau Aelodau) ar gyfer 2009/10 yn 36.8% o'r Tâl Pensiynadwy.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Cynllun Pensiwn Ymladdwyr Tân 1992
Cyfrif Cronfa 01 Ebrill 2009 i 31 Mawrth 2010 (£'000)

Cyfraniadau Derbyniadwy	
Gan Gyflogwr	
Cyffredinol	5,619
Ymdeoliadau Cynnar	-
Eraill	-
Gan Aelodau	2,655
Trosglwyddo mewn	
Unigol	362
Eraill	-
Budd-daliadau Taladwy	
Pensiwn	(13,417)
Cyfathrebu a budd-daliadau ymddeol cyfandaliad	(4,822)
Budd-daliadau Marwolaeth Cyfandaliad	(72)
Arall	-
Taliadau i ac ar gyfrif y rheiny sydd wedi gadael	
Ad-daliadau cyfraniadau	-
Trosglwyddiadau Unigol	(297)
Arall	-
Cyfanswm net taladwy/derbyniadwy*	(9,972)
Datganiad asedau net ar 31 Mawrth 2009 **	
Asedau a rhwymedigaethau Cyfredol Net	
Cyfraniadau sy'n ddyledus wrth gyflogwr	-
Budd-daliadau pensiwn heb eu talu	-
Arall	-

* Cyfanswm net taladwy/derbyniadwy yw'r swm cyn bod unrhyw grant ychwanegol yn dderbyniadwy neu gyfanswm yn daladwy i'r adran noddi

** Dyma'r datganiad asedau net cyn bod unrhyw grant ychwanegol yn dderbyniadwy neu gyfanswm yn daladwy i'r adran noddi

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Cynllun Pensiwn Ymladdwyr Tân 1992 – Dyfarniadau oherwydd Anafiadau

RHWYMEDIGAETHAU GWASANAETH YN Y GORFFENNOL	Gwerth ar 31 Mawrth 2008	Gwerth ar 31 Mawrth 2009	Gwerth ar 31 Mawrth 2010
	£ Miliwn	£ Miliwn	£ Miliwn
Rhwymedigaeth o ran			
Pensiynau mewn taliad (dyfarniadau oherwydd anafiadau)	(7.18)	(7.75)	(10.11)
Gwarged / (diffyg) net pensiwn	(7.18)	(7.75)	(10.11)

Mae'r rhwymedigaethau wedi eu prasio ar sail actiwari gan ddefnyddio'r dull Uned Rhagweledig.

Mae'r prif dybiaethau actiwaraid fel a ganlyn:

	<u>Blwyddyn yn Gorffen 31.03.2008</u>	<u>Blwyddyn yn Gorffen 31.03.2009</u>	<u>Blwyddyn yn Gorffen 31.03.2010</u>
Cyfradd chwyddiant	3.7% pa	3.0% pa	3.9% pa
Cyfradd Cynnydd mewn Cyflogau	5.2% pa	4.5% pa	5.4% pa
Cyfradd Cynnydd mewn Pensiwn	3.7% pa	3.0% pa	3.9% pa
Cyfradd Rhwymedigaethau Cynllun Gostyngiadol	6.9% pa	6.9% pa	5.8% pa

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

DADANSODDIAD O SYMUDIAD YN RHWYMEDIGAETH Y CYNLLUN	2008/2009	2009/2010
	£M	£M
Net (diffyg) ar ddechrau'r flwyddyn	(7.18)	(7.75)
Symudiad yn y flwyddyn:		
Cost y Gwasanaeth yn y gorffennol	-	(0.18)
Llog ar rwymedigaethau pensiynau (h.y. "incwm cyllid")	(0.48)	(0.52)
Y budd-daliadau a delir (elfen gylchol)	0.51	0.54
Y budd-daliadau a delir (lymp-symiau)	-	0.01
Taliadau pensiwn i rai sy'n gadael ac o'u hachos	-	-
Cyfanswm y budd-daliadau a delir	0.51	0.55
Cwtogiadau a Setliadau	-	-
Elw/(colled) Actiwaraid	(0.60)	(2.21)
Gwarged / (Diffyg) net ar ddiwedd y flwyddyn	(7.75)	(10.11)
Gellir dadansoddi'r elw/(colled) actiwaraid ymhellach fel a ganlyn		
Adenillion disgwylidig llai gwirioneddol ar asedau pensiwn	-	-
Enillion a cholledion profiad ar rwymedigaethau'r pensiwn	(0.72)	0.17
Newidiadau mewn tybiaethau sy'n sail i werth presennol rhwymedigaethau pensiwn	0.12	(2.38)
Elw/(colled) Actiwaraid	(0.60)	(2.21)
Hanes enillion a cholledion profiad	2008/09	2009/2010
Enillion / (colledion) profiad sy'n codi ar rwymedigaethau'r cynllun		
Cyfanswm (£ miliwn)	(0.72)	0.17
Canran rhwymedigaethau ar ddiwedd y flwyddyn	-9.3%	1.7%
Cyfanswm enillion / (colled) actiwaraid		
Cyfanswm (£ miliwn)	(0.60)	(2.21)
Canran y rhwymedigaethau ar ddiwedd y flwyddyn	-7.7%	-21.9%

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Datgeliadau Pensiwn Awdurdod Tân 2009/10
Cynllun Pensiwn Ymladdwyr Tân Newydd 2006

RHWYMEDIGAETHAU CYN-WASANAETH	Gwerth ar 31-Maw-2008	Gwerth ar 31-Maw-2009	Gwerth ar 31-Maw-2010
	£ Miliwn	£ Miliwn	£ Miliwn
Rhwymedigaeth o ran			
Aelodau gweithgar (cyn-wasanaeth)	(2.35)	(3.53)	(9.24)
Pensiynau wedi'u gohirio	-	-	(0.01)
Pensiwn mewn Taliad (ac eithrio anafiadau)	-	-	-
Pensiwn mewn Taliad (dyfarniadau oherwydd anafiadau)	N/A	N/A	N/A
Cyfanswm	(2.35)	(3.53)	(9.25)
Gwarged pensiwn net	(2.35)	(3.53)	(9.25)

Mae'r rhwymedigaethau wedi eu prasio ar sail actiwari gan ddefnyddio'r dull Uned Rhagweledig.

Mae'r prif dybiaethau actiwaraidd fel a ganlyn:

	<u>Blwyddyn yn Gorffen 31.03.2008</u>	<u>Blwyddyn yn Gorffen 31.03.2009</u>	<u>Blwyddyn yn Gorffen 31.03.2010</u>
Cyfradd chwyddiant	3.7% pa	3.0% pa	3.9% pa
Cyfradd Cynnydd Cyflogau	5.2% pa	4.5% pa	5.4% pa
Cyfradd Cynnydd Pensiwn	3.7% pa	3.0% pa	3.9% pa
Cyfradd Rhwymedigaethau Cynllun Gostyngiadol	6.9% pa	6.9% pa	5.8% pa

DADANSODDIAD O SYMUDIAD YN RHWYMEDIGAETH Y CYNLLUN	2008/2009	2009/2010
	£ Miliwn	£ Miliwn
(Diffyg) net ar ddechrau'r flwyddyn	(2.35)	(3.53)
Symudiad yn y flwyddyn:		
Cost gyfredol y gwasanaeth (cyfraniadau cyflogau net)	(0.76)	(0.87)
Y gost a delir gan gyfraniadau staff	(0.33)	(0.44)
Cost y Gwasanaeth yn y gorffennol	-	-
Trosglwyddo i mewn i Bensiwn	(0.16)	(0.06)
Llog ar rwymedigaethau pensiynau (h.y. "incwm cyllid")	(0.20)	(0.29)
Y budd-daliadau a delir (elfen gylchol)	-	-
Y budd-daliadau a delir (cyfandaliadau)	-	-
Taliadau pensiwn i rai sy'n gadael ac o'u hachos	-	0.02
Cyfanswm y budd-daliadau a delir	-	0.02
Cwtogiadau a Setliadau	-	-

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Elw Actiwaraidd / (colled)	0.27	(4.08)
(Diffyg) net ar ddiwedd y flwyddyn	(3.53)	(9.25)

Gellir dadansoddi ymhellach yr enillion/(colledion) actiwaraidd fel a ganlyn	2008/2009	2009/2010
	£ Miliwn	£ Miliwn
Elw gwirioneddol llai elw disgwylidig ar asedau pensiwn	-	-
Enillion a cholledion profiad sy'n codi ar y rhwymedigaethau pensiwn	(0.03)	(0.19)
Newidiadau yn y tybiaethau sy'n sail i werth cyfredol y rhwymedigaethau pensiwn	0.30	(3.89)
Enillion / (Colled) Actiwaraidd	0.27	(4.08)

Hanes enillion a cholledion profiad	2008/2009	2009/2010
Enillion / (colledion) profiad sy'n codi ar rwymedigaethau'r cynllun	£ Miliwn	£ Miliwn
Cyfanswm (£ miliwn)	(0.03)	(0.19)
Canran rhwymedigaethau ar ddiwedd y flwyddyn	-0.8%	-2.1%
Cyfanswm enillion / (colled) actiwaraidd		
Cyfanswm (£ miliwn)	0.27	(4.08)
Canran rhwymedigaethau ar ddiwedd y flwyddyn	7.6%	-44.1%

Noder: Derbyniwyd cyfraniadau cyflogwr o £575,875 yn ystod 2009/10. Mae Cost Gwasanaeth Cyfredol (gan gynnwys Cyfaniadau Aelodau) ar gyfer 2009/10 yn 25.2% o'r Tâl Pensiynadwy.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Cynllun Pensiwn Newydd Ymladdwyr Tân 2006
Cyfrif Cronfa 01 Ebrill 2009 i 31 Mawrth 2010 (£'000)

Cyfraniadau i'w Derbyn	
Gan Gyflogwr	
Cyffredinol	576
Ymddeoliadau Cynnar	-
Eraill	-
Gan Aelodau	445
Trosglwyddo i mewn	
Unigol	64
Eraill	-
Budd-daliadau Taladwy	
Pensiwn	-
Cyfathrebu a budd-daliadau ymddeol cyfandaliad	-
Budd-daliadau Marwolaeth ar ffurf Cyfandaliad	-
Arall	-
Taliadau i ac ar gyfrif y rheiny sydd wedi gadael	
Ad-daliadau cyfraniadau	-
Trosglwyddiadau Unigol	(15)
Arall	-
Cyfanswm net taladwy/derbyniadwy*	1,070
Datganiad asedau net ar 31 Mawrth 2009 **	
Asedau a rhwymedigaethau Cyfredol Net	
Cyfraniadau sy'n ddyledus wrth gyflogwr	-
Budd-daliadau pensiwn heb eu talu	
Arall	-

* Cyfanswm net taladwy/derbyniadwy yw'r swm cyn bod unrhyw grant ychwanegol yn dderbyniadwy neu gyfanswm yn daladwy i'r adran noddi.

** Dyma'r datganiad asedau net cyn bod unrhyw grant ychwanegol yn dderbyniadwy neu gyfanswm yn daladwy i'r adran noddi.

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
Y Prif Dybiaethau ar gyfer Cyfrifon Adnoddau 2009/10

Tybiaethau Ariannol

Tybiaeth	Cyfradd	Nodiadau
Cyfradd ddisgownt gros	5.8%	Ers bod hyd bondiau corfforaethol cyfradd-AA yn llai, mae hyd disgwylidig rhwymedigaeth Pensiwn y mae'r gyfradd disgownt gros yn seiliedig ar fond Llywodraeth yn cynhyrchu hyd priodol gyda ffin ychwanegol.
Chwyddiant enillion	5.4%	
Chwyddiant prisiau	3.90%	Mae hyn yn seiliedig ar y gwahaniaethau rhwng cynnyrch adbryniad gros ar stociau Llywodraeth llog Sefydlog hirdymor a chynnyrch adbryniad gwirioneddol ar Stociau'r Llywodraeth Indecs Gyswllt o dymor gweddol debyg ar 31 Mawrth 2010
Cyfradd ddisgownt net	1.80%	

Tybiaethau yn seiliedig ar farwolaethau

Tybiaeth	Nodiadau
Marwolaethau	
Pensiynwyr cyfredol	PA00-08 U=2010 (x+1)
Aelodau sy'n weithredol ac yn ohiriedig (hynny yw, pensiynwyr y dyfodol)	PA00-08 C=2050
Gwelliant o ran marwolaethau	Y tabl 'PA00-08' yw tabl PA00 wedi'i gyhoeddi gyda gwelliannau at y dyfodol wedi'u nodi'n fras yn unol â rhagamcanion prif boblogaeth y DU ar gyfer 2008.

Disgwyliad oes wrth ymddeol: mae'r tabl isod yn dangos disgwyliadau oes yn seiliedig ar y tybiaethau ynghylch marwolaethau

	Dyn (blynyddoedd)	Menyw (blynyddoedd)
Pensiynwr sy'n 65 oed ar hyn o bryd	23.3	25.2
Darpar bensiynwr sy'n 45 oed ar hyn o bryd pan fydd yn 65 oed	26.2	28.0

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Staff Heb Iwniform a staff yr Ystafell Reoli

Datgeliadau FRS 17 ar 31 Mawrth 2010

Budd-daliadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae'r datgeliadau canlynol yn ymwneud â rhwymedigaethau'r cronfeydd o fewn Cynllun Pensiwn Cyngor Bwrdeistref Rhondda Cynon Taf ("y Gronfa") sy'n rhan o Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru yn rhan o'r Gronfa sy'n rhoi budd-daliadau penodedig yn seiliedig ar gyflog pensiynadwy terfynol yr aelodau.

Cafodd y gronfa bensiwn ei phrisio'n ffurfiol ddiwethaf ar 31 Mawrth 2007. Fe'i diweddarwyd gan actiariaid annibynnol i Gronfa Bensiwn Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf (y Gronfa) i ystyried gofynion FRS17 er mwyn asesu rhwymedigaethau'r Gronfa fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2010. Caiff rhwymedigaethau eu prisio ar sail actiariaidd gan ddefnyddio'r dull uned rhagweledig, sy'n asesu'r rhwymedigaethau yn y dyfodol wedi'u gostwng i'w gwerth cyfredol.

Yn unol â Safon Adroddiadau Ariannol Rhif 17 – Budd-daliadau Ymddeol (FRS 17) mae'n ofynnol datgelu rhai mathau o wybodaeth ynghylch asedau, rhwymedigaethau, incwm a gwariant mewn perthynas â chynlluniau pensiwn. Amcangyfrifir bod cyfraniadau rheolaidd y cyflogwr i'r Gronfa ar gyfer y cyfnod cyfrifyddu 31 Mawrth 2011 yn £1.47M. Yn ogystal â hynny, mae'n bosib y bydd Cyfraniadau Straen ar y Gronfa yn ofynnol.

TYBIAETHAU

Cynhaliwyd y prisiad actiariaidd mwyaf diweddar o rwymedigaethau Awdurdod Tân ac Achub De Cymru ar 31 Mawrth 2007. Dyma'r prif dybiaethau a ddefnyddiwyd gan yr actiariaid cymwys annibynnol wrth ddiweddarau'r prisiad diweddaraf ar gyfer y Gronfa at ddibenion FRS17:

PRIF DYBIAETHAU ARIANNOL (% y flwyddyn)

	31 Mawrth 2008	31 Mawrth 2009	31 Mawrth 2010
	(% y.f.)	(% y.f.)	(% p.a.)
Chwyddiant	3.7	3.6	3.9
Cyfradd y cynnydd hirdymor cyffredinol mewn cyflogau*	5.2	5.1	5.4
Cyfradd y cynnydd i bensiynau mewn taliadau	3.7	3.6	3.9
Cyfradd llog i bensiynau gohiriedig	3.7	3.6	3.9
Cyfradd ddisgownt	6.8	6.5	5.5

- Hefyd, rydym ni wedi caniatáu ar gyfer yr un graddfeydd cyflog hyrwyddol sy'n gysylltiedig ag oedran a ddefnyddir adeg gwerthusiad actiariaidd y Gronfa ar 31 Mawrth 2007.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
PRIF DYBIAETHAU DEMOGRAFFIG

Marwolaethau ar ôl ymddeol	31 Mawrth 2009	31 Mawrth 2010
Dynion		
Tabl sylfaenol (yn 2007)	PNMA00 gyda lwfans ar gyfer ffactorau gwella MC i 2007	PNMA00 gyda lwfans ar gyfer ffactorau gwella MC i 2007
Graddio i gyfraddau uwchlaw'r tabl sylfaenol	125%	125%
Ffactorau gwella'r cohort (o 2007)	18% o LC	80% of LC
Isafswm y sail i'r ffactorau gwella	1.25%	1.25%
Oes yn y dyfodol ar ôl 65 (65 oed ar y pryd)	21.1	21.2
Oes yn y dyfodol ar ôl 65 (45 oed ar y pryd)	23.4	23.5
Menywod		
Tabl sylfaenol (yn 2007)	PNFA00 gyda lwfans ar gyfer ffactorau gwella MC i 2007	PNFA00 gyda lwfans ar gyfer ffactorau gwella MC i 2007
Graddio i gyfraddau uwchlaw'r tabl sylfaenol	120%	120%
Ffactorau gwella'r cohort (o 2007)	100% of LC	60% of LC
Isafswm y sail i'r ffactorau gwella	1.25%	1.25%
Oes yn y dyfodol ar ôl 65 (65 oed ar y pryd)	23.5	23.6
Oes yn y dyfodol ar ôl 65 (45 oed ar y pryd)	25.7	25.8

Adenillion disgwylidig ar asedau

Mae'r bras raniad o'r asedau ar gyfer y Gronfa gyfan (yn seiliedig ar y data a roddwyd gan yr Awdurdod sy'n Gweinyddu'r Gronfa) yn cael ei ddangos yn y tabl isod. Dangosir hefyd y cyfraddau adenill tybiedig a fabwysiadwyd gan y Cyflogwr at ddibenion FRS17.

	Cyfradd adenill ddisgwylidig hirdymor 31.3.08	Rhaniad yr asedau ar 31.3.08	Cyfradd adenill ddisgwylidig hirdymor 31.3.09	Rhaniad yr asedau ar 31.3.09	Cyfradd adenill ddisgwylidig hirdymor 31.3.10	Rhaniad yr asedau ar 31.3.10
	(% p.a.)*	(%)	(% p.a.)*	(%)	(% p.a.)*	(%)
Ecwiti	7.6	73.3	7.0	61.7	8.0	66.8
Eiddo	6.6	3.8	6.0	4.3	8.5	5.9
Bondiau'r Llywodraeth	4.6	11.6	4.0	17.9	4.5	14.1
Bondiau Corfforaethol	6.8	2.4	5.8	8.4	5.5	10.1
Arian Parod	6.0	4.7	1.6	4.2	0.7	3.1
Arall	6.0	4.2	1.6	3.5	8.0	0.0
Cyfanswm	7.1	100	5.9	100	7.1	100

* Yn dilyn y newid a gyhoeddwyd i FRS 17 ym mis Rhagfyr 2006, nid yw'n ofynnol mwyach datgelu'r adenillion disgwylidig fesul categori o asedau (dim ond cyfanswm y gyfradd y mae angen ei ddatgelu ynghyd â gwerth yr asedau). Mae cyfradd ddisgwylidig gyffredinol yr adenillion ar asedau'r Gronfa yn gyfystyr â chyfartaledd y cyfraddau disgwylidig unigol ar adenillion ar gyfer pob dosbarth o asedau, a hynny wedi'i bwysoli. Caiff ei ddangos yn y rhes waelod yn y tabl uchod.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru yn defnyddio dull o benderfynu ar y gyfradd adenillion ar asedau'r Gronfa sy'n ymdebygu i flociau adeiladu. Mae marchnadoedd hanesyddol yn cael eu hastudio a thybir y bydd yr adenillion ar asedau mwy ansefydlog yn uwch yn unol ag egwyddorion marchnad cyfalaf cydnabyddedig. Mae cyfradd adenillion dybiedig pob dosbarth o asedau wedi'i nodi yn y nodyn hwn. Ceir y gyfradd adenillion ddisgwyliedig gyffredinol ar asedau drwy gyfansymu'r adenillion disgwyliedig ar gyfer pob dosbarth o asedau dros y dyraniad asedau gwirioneddol ar gyfer y Gronfa ar 31 Mawrth 2010.

Cysoni statws y gronfa i'r fantolen

	Gwerth ar 31 Mawrth 2008	Gwerth ar 31 Mawrth 2009	Gwerth ar 31 Mawrth 2010
	(£ M)	(£ M)	(£ M)
Gwerth tybiannol asedau	19.66	16.7	24.97
Gwerth cyfredol rhwymedigaethau	29.14	34.26	48.57
Ased pensiwn net/(rhwymedigaeth)	(9.48)	(17.56)	(23.60)

Dadansoddiad o Incwm a Gwariant / Elw a Cholled

	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2009	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2010
	(£M)	(£M)
Cost y gwasanaeth cyfredol	0.96	1.10
Cost y gwasanaeth yn y gorffennol	0.25	0.21
Cost y llog	2.01	2.27
Yr adenillion disgwyliedig ar asedau	(1.41)	(1.01)
Cost cwtogiadau	0.00	0.00
Cost setliadau	0.00	0.00
Y gwariant a gydnabyddir	1.81	2.57

Newidiadau i werth cyfredol rhwymedigaethau yn ystod y cyfnod cyfrifo

	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2009	Cyfnod yn Gorffen 31 Mawrth 2010
	(£M)	(£M)
Gwerth cyfredol agoriadol y rhwymedigaethau	29.14	34.26
Cost y gwasanaeth cyfredol	0.96	1.10
Cost y rhyngwyd	2.01	2.27
Cyfraniadau gan gyfranogwyr	0.47	0.48
(Enillion) /colledion actiwaraidd ar wymedigaethau *	2.13	10.69
Budd-daliadau net a dalwyd allan **	(0.70)	(0.44)
Cost y gwasanaeth yn y gorffennol	0.25	0.21
Cynnydd net mewn rhwymedigaethau o'r gwarediadau a'r caffaeliadau	0.00	0.00
Cwtogiadau	0.00	0.00
Setliadau	0.00	0.00
Gwerth cyfredol terfynol rhwymedigaethau	34.26	48.57

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

* Yn cynnwys newidiadau i'r tybiaethau actiwaraidd

** Yn cynnwys llif arian net allan o'r Gronfa mewn perthynas â'r cyflogwr, ac eithrio cyfraniadau ac unrhyw gyfandaliadau a dalwyd ar farwolaeth a chan gynnwys lwfans bras ar gyfer cost disgwylidig cyfandaliadau ar gyfer marwolaeth mewn swydd.

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Newidiadau i werth teg asedau yn ystod y cyfnod cyfrifo

	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2009	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2010
	(£M's)	(£M's)
Gwerth teg agoriadol asedau	19.66	16.7
Adenillion disgwylidig ar asedau	1.41	1.01
(Enillion) /colledion actiwaraidd ar asedau	(5.76)	5.48
Cyfraniadau gan y cyflogwr	1.62	1.74
Cyfraniadau gan gyfranogwyr	0.47	0.48
Budd-daliadau net a dalwyd allan *	(0.70)	(0.44)
Cynnydd net mewn asedau o'r gwarediadau a'r caffaeliadau	0.00	0.00
Setliadau	0.00	0.00
Gwerth teg terfynol asedau	16.70	24.97

* Yn cynnwys llif arian net allan o'r Gronfa mewn perthynas â'r cyflogwr, ac eithrio cyfraniadau ac unrhyw gyfandaliadau a dalwyd ar farwolaeth a chan gynnwys lwfans bras ar gyfer cost disgwylidig cyfandaliadau ar gyfer marwolaeth mewn swydd.

Adenillion gwirioneddol ar asedau

	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2009	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2010
	£M	£M
Adenillion disgwylidig ar asedau	1.41	1.01
Enillion /(colledion) actiwaraidd ar asedau	(5.76)	5.48
Adenillion gwirioneddol ar asedau	(4.35)	6.49

Dadansoddiad o'r swm a gydnabyddir mewn STRGL*

	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2009	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2010
	£M	£M
Cyfanswm enillion/(colledion) actiwaraidd	(7.89)	(5.21)
Cyfanswm enillion/(colledion) mewn STRGL	(7.89)	(5.21)

*STRGL (*Statement of Total Recognised Gains and Losses*)

Hanes gwerthoedd asedau, gwerth cyfredol rhwymedigaethau a gwarged/diffyg*

	Ar 31 Mawrth 2009	Ar Mawrth 2010
	£M's	£M's
Gwerth teg asedau	16.70	24.97
Gwerth cyfredol rhwymedigaethau	34.26	48.57
Gwarged/(diffyg)	(17.56)	(23.6)

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

* Yn unol â Pharagraff 77(o) FRS17 (fel y'i diwygiwyd), mae asedau'r cyfnod cyfredol a'r ddau gyfnod blaenorol yn cael eu mesur yn unol â'r pris cynnig cyfredol. Mae gwerthoedd yr asedau y mesurwyd cyn hynny eu bod yn ganolig o ran gwerth y farchnad ar gyfer cyfnodau yn gorffen yn 2008 a 2007 wedi'u hailfesur at y diben hwn. Mae gwerthoedd yr asedau ar gyfer cyfnodau yn gorffen 2006 yn cael eu dangos yn ganolig o ran gwerth y farchnad ac nid ydynt wedi'u hailfesur fel y caniatwyd gan FRS17 (fel y'i diwygiwyd).

Gellir cael gwybodaeth am flynyddoedd ar wahân i'r ddwy flynedd uchod o'r datgeliad hwn a datgeliadau blaenorol yn unol â FRS 17.

Hanes enillion a cholledion profiad *

	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2009	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2010
	£ M	£ M
Enillion / (colledion) profiad ar asedau		
Cyfanswm (£M)	(5.76)	5.48
Canran yr Asedau	-34.5%	21.9
Enillion / (colledion) profiad ar rwymedigaethau**		
Cyfanswm (£M)	0.34	(0.10)
Canran gwerth presennol y rhwymedigaethau	0.7%	-0.3%

“Yn unol â Pharagraff 79 FES 17 (fel y'i diwygiwyd) mae rhwymedigaethau heb gronfeydd yn cael eu datgelu ar wahân ar gyfer cyfnodau yn dechrau ar 6 Ebrill 2007 neu wedi hynny. Nid yw hanes enillion / (colledion) profiad ar rwymedigaethau a ddangosir wedi'i ail-nodi ar gyfer cyfnodau yn gorffen 2007 a 2006 ac mae'n cynnwys y profiad sy'n ymwneud â rhwymedigaethau heb gronfeydd.

** Mae'r eitem hon yn cynnwys enillion / (colledion) mewn perthynas â phrofiad rhwymedigaethau yn unig – ac mae'n cau allan unrhyw newid mewn rhwymedigaethau mewn perthynas â newidiadau i'r tybiaethau actiwaraid a ddefnyddiwyd.

Budd-daliadau heb gronfeydd Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae'r datgeliadau isod yn ymwneud â'r trefniadau pensiwn heb gronfeydd a sefydlwyd gan Awdurdod Tân ac Achub De Cymru. Dyma drefniadau budd-daliadau penodedig yn seiliedig ar gyflog pensiynadwy terfynol yr aelod.

Yn unol â Safon Adroddiadau Ariannol Rhif 17 – Budd-daliadau Ymddeol (FRS 17) mae'n ofynnol datgelu rhai mathau o wybodaeth ynghylch asedau, rhwymedigaethau, incwm a gwariant mewn perthynas â chynlluniau pensiwn.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Yn y cyfnod cyfrifyddu yn gorffen 31 Mawrth 2011 mae'r cyflogwr yn disgwyl talu £0.03M yn uniongyrchol i'r buddiolwyr.

Cynhaliwyd y prisiad actiwaraidd mwyaf diweddar o fudd-daliadau heb gronfeydd Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ar 31 Mawrth 2004. Dyma'r prif dybiaethau a ddefnyddiwyd gan yr actiwarïaid cymwys annibynnol wrth ddiweddarau canlyniadau'r prisiad diweddaraf at ddibenion FRS17:

PRIF DYBIAETHAU ARIANNOL (% y flwyddyn)

	31 Mawrth 2008	31 Mawrth 2009	31 Mawrth 2010
Chwyddiant	3.7	3.6	3.8
Cyfradd y cynnydd i bensiynau ar ffurf taliadau	3.7	3.6	3.8
Cyfradd ddisgownt	6.8	6.5	5.5

PRIF DYBIAETHAU DEMOGRAFFIG

	31 Mawrth 2009	31 Mawrth 2010
Marwolaethau ar ôl ymddeol		
Dynion		
Tabl sylfaenol (yn 2007)	PNMA00 gyda lwfans ar gyfer ffactorau gwella MC i 2007	PNMA00 gyda lwfans ar gyfer ffactorau gwella MC i 2007
Graddio i gyfraddau uwchlaw'r tabl sylfaenol	125%	125%
Ffactorau gwella'r cohort (o 2007)	80% o LC	80% o LC
Isafswm y sail i'r ffactorau gwella	1.25%	1.25%
Oes yn y dyfodol ar ôl 65 (65 oed ar y pryd)	21.1	21.2
Oes yn y dyfodol ar ôl 65 (45 oed ar y pryd)	23.4	23.5
Menywod		
Tabl sylfaenol (yn 2007)	PNFA00 gyda lwfans ar gyfer ffactorau gwella MC i 2007	PNFA00 gyda lwfans ar gyfer ffactorau gwella MC i 2007
Graddio i gyfraddau uwchlaw'r tabl sylfaenol	120%	120%
Ffactorau gwella'r cohort (o 2007)	60% o LC	60% o LC
Isafswm y sail i'r ffactorau gwella	1.25%	1.25%
Oes yn y dyfodol ar ôl 65 (65 oed ar y pryd)	23.5	23.6
Oes yn y dyfodol ar ôl 65 (45 oed ar y pryd)	25.7	25.8

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2009-2010

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
Cysoni statws y gronfa i'r fantolen

	31 Mawrth 2008	31 Mawrth 2009	31 Mawrth 2010
	£M	£M	£M
Gwerth cyfredol rhwymedigaethau	0.48	0.50	0.57
Pensiwn net (rhwymedigaeth)	(0.48)	(0.50)	(0.57)

Dadansoddiad o Incwm a Gwariant / Elw a Cholled

	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2009	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2010
	£M	£M
Cost y gwasanaeth cyfredol	0.00	0.00
Cost y gwasanaeth yn y gorffennol	0.00	0.00
Cost llog	0.03	0.03
Cost cwtogi	0.00	0.00
Cost setliad	0.00	0.00
Treuliau a gydnabyddir	0.03	0.03

Newidiadau i werth cyfredol rhwymedigaethau heb gronfa yn ystod y cyfnod cyfrifo

	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2009	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2010
	£M	£M
Gwerth cyfredol agoriadol rhwymedigaethau	0.48	0.50
Cost y gwasanaeth cyfredol	0.00	0.00
Cost y llog	0.03	0.03
(Enillion) actiwaraidd /colledion ar rwymedigaethau *	0.02	0.07
Budd-daliadau net a dalwyd allan	(0.03)	(0.03)
Cost y gwasanaeth yn y gorffennol	0.00	0.00
Cynnydd net mewn rhwymedigaethau o'r gwarediadau a'r caffaeliadau	0.00	0.00
Cwtogiadau	0.00	0.00
Setliadau	0.00	0.00
Gwerth cyfredol terfynol rhwymedigaethau	0.50	0.57

- Yn cynnwys newidiadau i'r tybiaethau actiwaraidd

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Dadansoddiad o'r swm a gydnabyddir mewn STRGL*

	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2009	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2010
	£M	£M
Cyfanswm enillion/(colledion) actiwaraid	(0.02)	(0.07)
Cyfanswm enillion/(colledion) mewn STRGL	(0.02)	(0.07)

*STRGL (*Statement of Total Recognised Gains and Losses*)

Hanes gwerth cyfredol rhwymedigaethau a gwarged/diffyg

	Ar 31 Mawrth 2009	Ar 31 Mawrth 2010
	£M	£M
Gwerth cyfredol y rhwymedigaethau	0.50	0.57
Gwarged / (diffyg)	(0.50)	(0.57)

* Yn unol â FRS 17 mae'n ofynnol i'r hanes ddangos y cyfnod hwn a'r pedwar cyfnod blaenorol os yw'n gymwys. Gellir cael gwybodaeth am flynyddoedd ar wahân i'r ddau gyfnod uchod o'r datgeliad hwn a datgeliadau blaenorol yn unol â FRS 17.

Hanes enillion a cholledion profiad *

	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2009	Cyfnod yn gorffen 31 Mawrth 2010
	(£M)	(£M)
Enillion / (colledion) profiad **		
Cyfanswm (£M)	(0.01)	0.02
Canran gwerth presennol y rhwymedigaethau	-2.0%	3.5%

“Yn unol â Pharagraff 79 FRS 17 (fel y'i diwygiwyd) mae rhwymedigaethau heb gronfeydd yn cael eu datgelu ar wahân ar gyfer cyfnodau yn dechrau ar 6 Ebrill 2007 neu wedi hynny. Mae'r nodyn datgeliad hwn yn cyflwyno hanes y rhwymedigaethau a'r enillion / (colledion) profiad ar rhwymedigaethau am y cyfnod yn gorffen 2008, 2009 a 2010. Am gyfnodau yn gorffen 2007 ac yn gynharach mae rhwymedigaethau heb gronfeydd yn cael eu cynnwys yn y nodyn datgeliad ar gyfer budd-daliadau â chronfeydd.”

** Mae'r eitem hon yn cynnwys enillion / (colledion) mewn perthynas â phrofiad rhwymedigaethau yn unig – ac mae'n cau allan unrhyw newid mewn rhwymedigaethau mewn perthynas â newidiadau i'r tybiaethau actiwaraid a ddefnyddiwyd.

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

23. NODIADAU I'R DATGANIAD LLIF ARIAN

Paratowyd y datganiad llif arian yn unol â FRS1 (Datganiadau Llif Arian) ac mae'n crynhoi mewnlif ac all-lif arian sy'n deillio o drosglwyddiadau â thrydydd partion at ddibenion referniw a chyfalaf o ran yr holl arian a gynhelir gan yr Awdurdod.

Cysoni Gwarged Referniw i'r Llif Arian Net				
<u>2008/2009</u>		<u>2009/2010</u>		
£000		£000		
-319	Gwarged referniw ar gyfer y flwyddyn	119		
	Trafodion heb fod yn rhai ariannol			
-583	Lleiafswm y ddarpariaeth referniw	-914		
-760	Cyfraniad i/o'r Cronfeydd	1,514		
-1,343		600		
	Eitemau ar sail Groniadol			
-151	Gostyngiad mewn dyledwyr referniw	-240		
2,822	Gostyngiad mewn credydwyr/darpariaethau	-1,992		
-62	Gostyngiad mewn stoc	86		
2,609		-2,146		
-1,179	Llog a dalwyd	-866		
794	Llog a dderbyniwyd	44		
-220	Cyllido cyfalaf referniw	-220		
342	Llif arian net o weithgareddau referniw	-2,469		
	Cysoni o ran Symud mewn Arian Parod	31.3.09	31.3.10	Net
	Oherwydd symud mewn Dyled Net	£000	£000	Llif Arian
	Balansau Arian Parod	688	1,168	480
	Buddsoddiadau Tymor Byr	5,002	10,008	5,006
	Dyled sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	-6,402	-1,302	5,100
	Dyled sy'n ddyledus wedi blwyddyn	-16,962	-29,460	-12,498
		-17,674	-19,586	-1,912
	Symud mewn Adnoddau Hylifol	31.3.09	31.3.10	Gostyngiad
		£000	£000	£000
	Arian parod mewn llaw ac yn y banc	688	1,168	-480
		688	1,168	-480

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

24. DATGELIADAU OFFER ARIANNOL

Mae gweithgareddau'r Awdurdod yn ei ddatgelu i amrywiaeth o risgiau ariannol, a'r risgiau allweddol yw:

- Risg credyd - y posibilrwydd na allai'r partïon eraill dalu'r symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod;
- Risg o hylifedd – y posibilrwydd na allai fod gan yr Awdurdod y cyllid i fodloni ei ymrwymadau i wneud taliadau;
- Risg ail-ariannu - y posibilrwydd y byddai gofyn i'r Awdurdod adnewyddu offeryn ariannol ar ôl iddo aeddfedu ar gyfraddau llog neu delerau anfanteisiol;
- Risg y farchnad – y posibilrwydd y gallai colled ariannol godi i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau yn y fath fesurau a symudiadau mewn cyfraddau llog.

Gweithdrefnau Cyffredinol ar gyfer Rheoli Risg

Mae gweithdrefnau rheoli risg cyffredinol yr Awdurdod ar natur anrhagweladwy'r marchnadoedd ariannol a gweithredu cyfyngiadau i leihau'r risgiau hyn. Nodir y gweithdrefnau ar gyfer rheoli risg mewn fframwaith cyfreithiol a nodir yn Neddf Llywodraeth Leol 2003, a'r rheoliadau cysylltiol. Yn unol â'r rhain mae'n ofynnol i'r Awdurdod gydymffurfio â Chod Cyngorus CIPFA, Rheoli'r Trysorlys CIPFA yng Nghod Ymarfer Gwasanaethau Cyhoeddus ac Arweiniad Buddsoddi a gyhoeddwyd trwy'r Ddeddf. Yn gyffredinol, mae'r gweithdrefnau hyn yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod reoli risg yn y ffyrdd canlynol:

- Mabwysiadu'n ffurfiol ofynion y Cod Ymarfer;
- Cymeradwyo ymlaen llaw yn flynyddol fesuryddion cyngorus ar gyfer y tair blynedd ganlynol, gan gyfyngu:
  - o Benthyciad cyffredinol yr Awdurdod;
  - o Ei ddatguddiadau uchaf ac isaf i gyfraddau sefydlog ac amrywiol;
  - o Ei ddatguddiadau uchaf ac isaf i strwythur aeddfedu ei ddyled;
  - o Ei ddatguddiadau uchaf ac isaf i fuddsoddiadau sy'n aeddfedu y tu hwnt i flwyddyn.
- Trwy gymeradwyo strategaeth fuddsoddi ar gyfer y flwyddyn sydd ar ddod, gan nodi ei feini prawf ar gyfer buddsoddi a dewis gwrthbartion buddsoddi mewn cydymffurfiaeth ag Arweiniad y Llywodraeth.

Mae angen i'r rhain gael eu hadrodd a'u cymeradwyo wrth osod Cyllideb flynyddol yr Awdurdod neu cyn hynny. Derbyniodd cyfarfod yr Awdurdod ar 30 Mawrth 2009 Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, Strategaeth Buddsoddi Blynyddol a Mesuryddion Cyngorus 2009/10 i 2012/13. Adroddir gwir berfformiad yn flynyddol hefyd i Aelodau.

Risg Credyd

Mae risg credyd yn codi o adneuo gyda banciau a sefydliadau ariannol eraill, yn ogystal â datgeliadau credyd i gwsmeriaid yr Awdurdod. Ni wneir adneuo gyda banciau a sefydliadau ariannol eraill heblaw eu bod nhw'n bodloni gofynion isaf y meini prawf buddsoddi a amlinellir yn Natganiad Polisi'r Trysorlys 2009/10.

Risg Hylifedd

Mae gan yr Awdurdod fynediad parod at fenthyciad oddi wrth y Farchnad Arian i ymdrin ag unrhyw anghenion o ran y llif arian o ddydd i ddydd ac er bod y PWLB yn darparu mynediad at gronfeydd tymor hwy, mae hefyd yn gweithredu fel arfenthyciwr terfynol i Awdurdodau (er, ni fydd yn darparu cyllideb i Awdurdod sy'n gweithredu'n anghyfreithlon). Mae gofyn i'r Awdurdod hefyd ddarparu cyllideb fantoledig trwy Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992, sy'n sicrhau bod digon o arian yn cael ei godi i fodloni gwariant blynyddol. Nid oes unrhyw risg arwyddocaol felly na fydd yn gallu codi arian i fodloni ei ymrwymadau o dan offer ariannol.

Mae'r Awdurdod yn rheoli ei safle hylifedd trwy'r gweithdrefnau rheoli risg uchod (gosod a chymeradwyo dangosyddion cynghorus a chymeradwyaeth y trysorlys ac adroddiadau strategaeth buddsoddi), yn ogystal â thrwy weithdrefnau rheoli llif arian sy'n ofynnol yn ôl y Cod Ymarfer.

Risg Ailariannu ac Aeddfedu

Mae'r Awdurdod yn cynnal portffolio dyled a buddsoddiad arwyddocaol. Er yr ystyrir bod y gweithdrefnau llif arian uchod yn erbyn y gweithdrefnau risg ail-ariannu, mae risg tymor hwy i'r Awdurdod yn perthyn i reoli datguddiad at newid offer ariannol wrth iddynt aeddfedu. Mae'r risg yn perthyn i rwymedigaethau ariannol tymor hwy yn aeddfedu ac asedau ariannol tymor hwy.

Cyfyngiadau dangosyddion cynghorus cymeradwy ar gyfer strwythur aeddfedu dyled a'r cyfyngiadau a roddir ar fuddsoddiadau a osodir am fwy na blwyddyn o hyd, yw'r paramedrau allweddol a ddefnyddir i fynd i'r afael â'r risg hwn. Mae strategaethau'r trysorlys a buddsoddi a gymeradwyir gan yr Awdurdod yn mynd i'r afael â'r prif risgiau ac mae adran y trysorlys yn mynd i'r afael â'r risgiau gweithdrefnol o fewn y paramedrau cymeradwy. Mae hyn yn cynnwys:

- Monitro proffil aeddfedu rhwymedigaethau ariannol a diwygio'r proffil trwy naill ai fenthyciad newydd neu aildrefnu'r ddyled sydd eisoes yn bodoli; a
- Monitro proffil aeddfedu buddsoddiadau i sicrhau bod hylifedd digonol ar gael ar gyfer anghenion yr Awdurdod o ran y llif arian o ddydd i ddydd, a bod lledaenu buddsoddiadau tymor hwy yn darparu sefydlogrwydd aeddfedrwydd ac enillion o ran anghenion llif arian tymor hwy.

Risg Cyfradd Llog

Mae'r Awdurdod yn agored i symudiadau yng nghyfraddau llog ei fenthyciadau a buddsoddiadau. Mae symudiadau yng nghyfraddau llog yn cael effaith gymhleth ar yr Awdurdod, sy'n dibynnu ar sut y mae cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn symud ar draws cyfnodau offer ariannol gwahanol. Er enghraifft, byddai codiad yng nghyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn cael yr effeithiau canlynol:

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2008-2009

- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg y rhwymedigaeth benthyc yn gostwng;
- Buddsoddiadau ar gyfraddau amrywiol – bydd yr incwm llog a gredydir i'r Cyfrif Incwm a Gwariant yn codi; a
- Buddsoddiadau ar gyfraddau sefydlog - bydd gwerth teg yr asedau'n gostwng.

Nid yw benthyciadau'n cael eu nodi yn werth teg ar y Fantolen, felly ni fyddai enillion a cholledion enwol ar fenthyciadau cyfradd sefydlog yn effeithio ar y Cyfrif Incwm a Gwariant na Datganiad Cyfanswm Enillion a Cholledion Cydnabyddedig (STRGL). Fodd bynnag, bydd newidiadau mewn llog taladwy a derbyniadwy ar fenthyciadau a buddsoddiadau cyfradd amrywiol yn cael eu postio i'r Cyfrif Incwm a Gwariant ac effeithio Balans y Gronfa Gyffredinol, yn amodol ar ddylanwadau oddi wrth grantiau'r Llywodraeth. Bydd symudiadau yng Ngwerth Teg buddsoddiadau cyfraddau sefydlog yn cael eu hadlewyrchu yn y STRGL, heblaw bod y buddsoddiadau wedi cael eu dynodi fel Gwerth Teg trwy'r Cyfrif Incwm a Gwariant.

Mae lefel proffil dyled yr Awdurdod yn rhoi cyfle cyfyngedig i gymryd mantais ar yr amrywiaeth fawr o ddyled sydd ar gael yn y farchnad. Er mwyn lleihau'r risg o allu lledu dyled rhwng nifer o fenthycwyr mae'r Awdurdod ond yn benthyc oddi wrth y PWLB ar gyfraddau llog sefydlog. Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw fuddsoddiadau hirdymor.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB DE CYMRU
DATGANIAD O GYFRIFON 2008-2009

CYFRIF CRONFA BENSIWN YMLADDWYR TÂN A DATGANIAD ASED AU NET

Cyfrif y Gronfa	2008/2009	2009/2010
Incwm i'r gronfa	£000	£000
Cyfraniadau sy'n dderbyniadwy:		
oddi wrth y cyflogwr cyfraniadau arferol	-6,224	-6,195
cyfraniadau eraill	-71	-132
oddi wrth aelodau	-3,330	-3,346
	-9,626	-9,673
Trosglwyddiadau oddi wrth Awdurdodau eraill	-869	-426
Cyfanswm Incwm i'r Gronfa	-10,495	-10,099
Gwariant gan y Gronfa		
Budd-daliadau sy'n daladwy:		
Taliadau pensiwn	12,401	13,526
Cyfundaliadau marwolaeth mewn gwasanaeth	0	72
Cymudiadau pensiynau a chyfundaliadau ymddeol	5,709	4,716
	18,110	18,314
Taliadau i ac ar gyfrif y rheiny sydd wedi gadael:		
Trosglwyddiadau i awdurdodau eraill	47	312
Cyfanswm Gwariant gan y Gronfa	18,157	18,626
Swm net sy'n daladwy am y flwyddyn	7,662	8,527
Grant ychwanegol sy'n daladwy gan y Llywodraeth	-7,662	-8,527
	0	0
Datganiad Asedau Net		
Asedau a rhwymedigaethau cyfredol net:		
Grant ychwanegol a dderbyniwyd gan yr Adran noddi	-6,335	-7,054
Costau pensiwn net sy'n daladwy	7,662	8,527
Grant ychwanegol dros ben sy'n daladwy i'r Adran noddi	-1,327	-1,473
Asedau Cyfredol Net ar ddiwedd y flwyddyn	0	0

Nodiadau Cronfa Bensiwn Ymladdwyr Tân

Mae'r cynllun pensiwn i ymladdwyr tân yn gynllun budd-daliadau diffiniedig heb ei ariannu, sy'n golygu nad oes unrhyw asedau buddsoddi yn adeiladu i dalu rhwymedigaethau'r pensiynau, ac mae'n rhaid cynhyrchu arian i fodloni'r gwir daliadau pensiwn wrth iddynt ddod yn daladwy. Mae'r Awdurdod yn gwneud cyfraniadau cyflogwyr i mewn i'r cynllun ac mae balans y cyllid sydd ei angen ar ôl gwneud taliadau pensiwn yn cael ei dderbyn gan Lywodraeth Cynulliad Cymru.

Mae'r datganiad uchod yn dangos safle ariannol cyfrif newydd cronfa pensiwn ymladdwyr tân, gan ddangos ar 31 Mawrth 2010 bod swm o £1,472,985 yn ddyledus gan Lywodraeth Cynulliad Cymru i'r Awdurdod er mwyn mantoli'r cyfrif. Nid yw cronfeydd datganiadau ariannol yn ystyried rhwymedigaethau i dalu pensiynau a buddion eraill wedi diwedd y cyfnod.

Mae'r polisïau cyfrifyddu a fabwysiadwyd ar gyfer cynhyrchu'r Cyfrif Cronfa Bensiwn yn unol â'r arferion argymhelledig ac maent yn dilyn y rhai hynny sy'n gymwys i brif ddatganiadau'r Awdurdod.